

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Strakelj Karel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tednik«, Krško 56 — Telefon 33 — Čekovni račun pri NB PRLJ Krško, štev. 615-T-145 — Tisk: Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 350, polletna 180, četrtletna 90 dinarjev — »Posavski tednik« izbeja enkrat tedensko

K R S K O, DNE 18. julija 1953

POSAVSKI tednik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

Naj živi 22. julij - Dan vstaje slovenskega naroda

PRED DNEVOM USTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA

22. julij je eden izmed najpomembnejših datumov v zgodovini slovenskega naroda, zato ga praznujemo še s posebnim občutkom spominjajoč se vseh tistih junakov, ki so na ta dan sprožili prve strele proti okupatorju. Ta dan je začetek pisanja nove zgodovine slovenskega naroda, ki se začne pisati s krvjo naših sinov in hčer. Slovensko delovno ljudstvo s Komunistično partijo na čelu je s tem dnevom stopilo v sklop in enotno fronto jugoslovanskih narodov, ki so pod vodstvom tov. Tita začeli neizprosno boj za svobodo in enakopravnost naših narodov. S prvimi strelci proti osvajačcem in njihovim pomagačem smo se začeli otresati suženjstva ter začeli trgati okove, katere so nam kovali stoletja.

Narod, ki je do tedaj moral upogibati hrbet naši in tuji gosposki, je čez noč postal junak-revolucionar, ki je z geslom »Smrt fašizmu — svoboda narodu« in s puško in bombo v roki v nenehni borbi začel uveljavljati svojo pravico do življenja. V tej borbi nismo nikoli klonili, vedno smo šli naprej po zmagovitih poteh, ki smo si jo začrtali, pa čeravno je bila pot še tako težka. Naš namen je bil: pregnati okupatorja iz naše domovine, dati našemu delovnemu ljudstvu svobodo, doseči v mednarodnem pogledu enakopravnost in neodvisnost.

To veličastno zmago, ki smo jo izbojevali v času narodno-osvobodilne borbe, zaradi katere nas občuduje ves napredni svet, smo po osvoboditvi razvijali naprej v nove zmage na gospodarskem in političnem področju, z utrjevanjem ljudske oblasti, z razvijanjem proizvodnih sil in poglobljanjem demokratičnih odnosov v vsem našem družbenem življenju.

To so velike zmage, ki smo jih dosegli, pa čeravno ovirani od Vzhoda s Sovjetsko zvezo na čelu, ki nam je hotela odvzeti priborjeno svobodo in nam vsiliti svoj način življenja in svojo nadoblast. Vodstvo naše osvobodilne boje, ki ga je krepko podprlo jugoslovansko delovno ljudstvo, je spreviedlo njihove zle namene in se odločilo uprlo tem imperialističnim namenom. Napad Sovjetske zveze na našo državo in na razvoj socializma v naši deželi ni bil napad samo na nas, ampak hkrati napad na razvoj socializma.

stičnih sil v svetu sploh. S svojo umazano propagando so hoteli v svetu dokazati, da so edino oni sposobni voditi proletariata sveta v socializem. Tega jim pa že takrat, še manj pa danes nihče ne verjame in jim tudi nikoli ne bo, kajti njihova

borba za enotnost in očiščenje pridobitve »narodnoosvobodilne borbe« za dokončno zgraditev naše razrušene domovine.

Pravično je, da se ob teh velikih delih in naših bojih spomimo vseh tistih borcev, ki so dali svoja življenja že pred

dejanja so v največjem nasprotju z zgraditvijo socializma.

Za vedno smo obsodili laž in krivico, ki so nam jo hoteli prižadejati in jim danes odločno povemo v obraz, da nas ne bodo preslepili s nobenimi »miro-ljubnimi« nameni, s katerimi so začeli v zadnjem času nastopati. Jugoslovanski narodi so pod vodstvom tov. Tita znali v najboljši usodnih dneh svoje zgodovine pravilno ocenjevati položaj v svetu, in tudi položaj, v katerem so bili takrat naši narodi. Kakor je bilo takrat geslo »neizprosna borba proti okupatorju«, tako je bilo po osvoboditvi geslo »neizprosna

vstaja leta 1941 in po njej. Med njimi so tudi v našem okraju prve žrtve iz Krškega, ki so padle 29. julija 1941 v Dobravi pri Brežicah.

Iz krvi teh prvih žrtev so vzklikali tisoči novih borcev, ki so ponesli bojni prapor naprej v dokončno zmago nad fašizmom, za svobodo in boljše življenje nas in naših bodočih pokolenj.

Naj živi 22. julij, Dan vstaje slovenskega naroda!

Naj živi revolucionarni duh naših padlih borcev in bork!

Naj živi naša socialistična domovina pod vodstvom našega tov. Tita!

C. L.

Padlim neznanim borcem

Kdo ste?
Od kod ste?
Ne vem!
Neznana so vaša imena,
a da za našo svobodo ste padli — to vem!
Ko vas je domovina klicala,
ko zemlja slovenska,
od tujcev teptana,
po borih svobode je vpila — zgrabili ste puške,
dom svoj slovenski,
rodno ste grudo
ne samo zase,
za potomce,
potomcev potomce
branili!

Kdo ste?
Mi vem!

Ste stebri, na katerih mi svojo
bodočnost
gradimo!

Kri vaša je seme,
ki v naših je srcih vzkliklo,
da vemo,
da smo Slovenci,
da smemo živeti,
ker za naša življenja
vi svoja življenja
ste dali!

Ste padli,
da mi smo vstali,
da sonce vzklo je na naše obzorje,
da nam prineslo pomlad je,
da nam bo prineslo poletje,
za poletjem zorenje
in plodno jesen...

Kar vi ste pričeli,
mi bomo končali!
Vi dali ste kri
in svoja mlada življenja,
mi bomo dali
svoje roke in svoja znanja —
a vaši grobovi

nam in našim potomcem
naj bodo poroki,
da vaše so žrtve
za nas blagoslov —
da vaši grobovi
so naši mejniki,
so zarja novih in srečnejših dni!

Kdo ste?

Neznana so vaša imena,
a naši ste,
med nami živite,
saj vi ste klicarji
teh naših novih dni —
ste naši vodniki,
resnica,
ne sanje iz težkih noči,
ko smo še v robstvu ječali,
želeli svobode si,
sonca
in srečnejših dni!

D. V. Svetinov

Intervju predsednika republike maršala Tita z dopisnico „United Pressa“

Dne 7. julija je na Brdu pri Kranju predsednik republike Josip Broz-Tito sprejel dopisnico »United Pressa«, gospodično Heleno Fisher in ji odgovoril na številna vprašanja.

Vprašanja, ki jih je dopisnica »United Pressa« postavila tov. Titu, se nanašajo predvsem na svetovne politične dogodke v zadnjem času kakor tudi na dogodke v Jugoslaviji. Postavila je vprašanje, kaj maršal predvideva pomembnega v naslednjih letih. Več vprašanj je postavila tudi v zvezi z dogodki po Stalinovi smrti v ZSSR in njenih satelitskih državah, kakšne so perspektive za ureditev diplomatskih odnosov z Rusi, kako bo Jugoslavija reagirala na popuščanje SZ itd. Glede na jesenske volitve v zvezno in republiško skupščino je zastavila vprašanje, ali bodo lahko nastopali tudi predstavniki kakih drugih strank razen

Komunistične partije. Zanimala se je za usodo Dragoljuba Jovanovića in Stepana ter vprašala, kdaj bodo ti puščeni na svobodo ozir. popolnoma oproščeni kazni. Na vsa vprašanja je maršal Tito odgovoril.

Maršal Tito o pojavih v vzho 'nih deže ah in o četverni konferenci

Direktor evropske centrale »International News Service« g. Kimsburg Smith je poslal predsedniku republike maršalu Titu brzojavko, v kateri ga je zaprosil, naj mu odgovori na neka vprašanja, ker meni, da je Maršalovo mišljenje pomembno v zvezi s sestankom zunanjih ministrov treh velesil. Predsednik Tito se je odzval njegovi prošnji in dal naslednje odgovore:

Vprašanje: Kakšno stališče bi po vašem mnenju naj zavzele zahodne velesile do Sovjetske zveze v luči nedavnih dogodkov.

Odgovor: Sodim, da morajo zahodne velesile zavzeti v zvezi s sedanjim razvojem do SZ stališče, ki ne bi zaostalo neso-glasij v najvažnejših vprašanjih, temveč bi pokazalo, ali Sovjetska zveza resnično želi nesebične sporazume v korist tistih narodov, ki se jih to tiče.

Vprašanje: Kakšen pomen pripisujete težavam, ki jih ima Sovjetska zveza v evropskih satelitskih deželah?

Odgovor: Pojavom v zahodnih deželah pripisujem velik pomen, ker odsejajo polom dolo-čene politike, ki so jo vodilelji Sovjetske zveze hoteli vsi-liti tudi Jugoslaviji in kateri se je Jugoslavija leta 1948 z vso odločnostjo uprla.

Vprašanje: Ali menite, da duh odpora, ki se razvija v teh deželah, lahko pomeni začetek

razpadanja sovjetskega carstva v Evropi?

Odgovor: Za sedaj pomeni to samo velik neuspeh in poskus, z značilnimi spremembami ozir. popuščanjem ohraniti svoj vpliv v teh deželah.

Vprašanje: Ali menite, da bi morala biti zdaj konferenca ve-likih četvorice o evropskih vprašanjih, ali pa bi bilo bolje ča-kati?

Odgovor: Ničesar nimam ro-per sestanek četvorice, če bo dosledno v skladu s duhom ustanovne listine organizacije Združenih narodov.

Vprašanje: Ali sodite, da bi bilo treba, če bi Sovjetska zve-za privolila, da preneha s svo-jim gospodstvom nad vzhodno Evropo ter da bistveno zmanjša svoje oboroževanje v okviru učinkovitega sistema mednarod-nega nadzorstva v zamenj za vojaško nevtralizacijo Nemčije, takšno rešitev upoštevati?

Odgovor: Da, sodim, da bi takšna rešitev zelo koristila miru v Evropi in bi bila vse-kakor tudi najbolj realistična.

Intervjuja maršala Tita z do-pisnico United Pressa in direk-torjem evropske centrale Inter-national News Service g. Kims-burga Smitha sta v svetu vzbudi-la veliko zanimanje. Na prvih straneh raznih časopisov in v radijskih oddajah so prenašali Maršalove odgovore, o katerih se je mnogo komentiralo.

Dne 25. t. m. prikl učitev elektrike na Telčah

Za vsa okrepčila bo poskrbljeno
Vljudno vableni.

Dvoličnež ne spada v organizacijo SZDL, še manj pa v ZK

Plenum CK ZKJ, ki se je pred nedavnim sestal, je po-svetil glavno skrb vzgoji socia-lističnega človeka in vprašanju lika komunista — revolucionarja. Eden od najpomembnejših zaključkov tega plenuma je vse-kakor ta, da so v sedanjih po-gojih blagovno-denarnih odno-sov lahko komunisti samo na zavestni bazi.

Svoječasno so vdirali zaradi najrazličnejših pobud v partijsko organizacijo tudi njej tuji elementi. Računali so, da se lahko s partijsko legitimacijo bolje plasirajo, laže pridobijo visoke funkcije in boljše plače. Da bi se kazali bolj vneti po-borniki socializma, so hinavsko

skrivali svoje prave nazore in cilje, svojo preteklost ter »vne-to« vzklikali Partiji, medtem ko je njihova notranost bila daleč od nje. Ko je VI. kongres ZKJ podčrtal vlogo komunista, povedal, da članstvo ZK ne more imeti nobenih družbenih privilegijev, prihajajo na dan »optice selike«, ki na razne na-čine nad tem izražajo svoje nezadovoljstvo, skušajo vplivati na komuniste, in ker jih nihče ne ceni po legitimacijah, tem-več po njihovem delu, jih eno-stavno vračajo.

Sedaj gre za vprašanje ideo-loške vzgoje članstva, razkriva-nje hinavščine, apolitičnosti in uradniškega odnosa med ko-

munisti, za borbo proti dvolič-nosti, tej buržoazno-birokratski duši, pretvarjalcu in egoistu, ki je bil na plenumu obsojen kot družbeno negativen tip kapita-listične preteklosti, ki mu ne smemo priznati.

To sta dva obraza iste osebe, dve morali ena za službene in javne nastope, druga za interno rabo, za svoj lastni prav. Prvi obraz je lažniv, drugi je resni-čen. Njegova težnja je oboga-titev. Za njega velja načelo: »kjer je dobro, profit in kjer je brez težav, tam je domovina«, medtem ko so mu interesi skupnosti lanksi sneg.

Tak človek je kot človek si-romašen, ker vidi središče vse

svoje življenjske aktivnosti le v sebi, on je sam sebi dovolj, zadovoljen sam s seboj in za-ljubljen sam vase. Pretvarja se, da je to, kar v stvari ni. Človek nikoli ne ve, kakšne misli in akcije se skrivajo za njegovimi sijajnimi besedami.

Na žalost moramo ugotoviti, da imamo pri nas med takimi politično amoralnimi dvoličneži tudi člane SZDL in celo člane ZK. Na razne načine se maski-rajo, pa tudi s svojo predrz-nostjo vdirajo v ospredje, upo-rabljajo bogat socialistični slo-var, se proglasajo za najboljše, mnogo govorijo o poštenosti, napredku, resnici, toda njihova (Nadaljevanje na 4. strani)

stične stranke in sovjetskega ljudstva.

Ta novica je vzbudila po vsem svetu med političnimi krogi in v tisku najrazličnejše komentarje. Čeprav so po Sta-linovi smrti govorili o možno-stih boja za oblast v novem »kolektivnem« vodstvu, vendar ni nihče pričakoval, da bodo 4 mesece po sestavi triumvira-ta: Malenkov-Berija-Molotov, enega izmed treh, vsemogo-čnega šefa NKVD, prsegli za so-vražnika ljudstva in pahnili od oblasti.

Noben dogodek v povojnem obdobju tudi ni izzval toliko nasprotujočih si komentarjev kot odstranitev Berija. Neka-teri menijo, da je Berija navdi-boval novo sovjetsko politiko po Stalinovi smrti, drugi zopet trdijo, da je bil Berija nasprot-nik nove politične akcije Krem-lja. Vsi pa se strinjajo, da bo

imel senzacionalni dogodek v Kremlju daljnosežne posledice, kajti potres v Moskvi bo od-jeknil — po njihovih mišljenjih — v vseh satelitskih deželah. Komentatorji se tudi vprašuje-jo, koga bodo še aretirali kot Berijevega pristaša kot »so-vražnika ljudstva in partije«.

Po vseh oblasteh, okrožjih in tovarnah sklicujejo mitinge, na katerih obsodijo Berija kot so-vražnika, ki je zaviral uresni-čenje pomembnih sklepov v kmetijstvu in skušal podkopati prijateljstvo med narodi v ZSSR. Agencija France Press poroča, da bodo tista podjetja, tovarne, stadioni in javni pro-stori, ki so se imenovali po Be-riji, dobili sedaj druga imena. Tudi vse Berijeve slike so iz jaynih lokalov odstranili.

KULTURNI PREGLED

Druga razstava slikarjev-amaterjev v Brežicah

Gubčev 380-letnico so v nedeljo proslavili tudi slikarji, ki jim je umetniško izživiljanje v razvedrilo. Svoja dela so razstavili pod strokovnim vodstvom akademskega slikarja, prof. Stiplovskega v Prostvetnem domu v Brežicah. Čeprav so si po predmetu in načinu ustvarjanja zelo različni ter so pri nekaterih vidni starj ali sodobni vplivi, razstava vendar izraža viden napredek, saj je poleg velike samozvesti, ki jo kažejo avtorji, tudi kvaliteta višja. V delih sedmih slikarjev prevladuje olje.

Najoriginalnejši in umetniško najpomembnejši je Polšak, ki upodablja pokrajino iz svoje vinorodne vasi Sromlje. Na petih, lepo izbranih motivih, je upodobil impresivno doživljanje pokrajine Spodnjega Posavja. Boljši sta starejši platni z letnicama 1948 in 1951, v mlajših pa je že prevladal ekspresionistični način, ki se izraža v tonskem doživljanju in koloriranju.

Motiv z Gorenjske »Bohinj« nam v olju prikazuje Markelj. Na sliki je nenaravno razmerje barv, v katerih premočno prevladuje zelena.

Močnejši od podohe »Bled«, ki je po načinu slikanja posnemajo Vavpotiča, je lasten portret Valanda iz Krškega, ker je resnično doživet in zato originalen.

Strokovno usposabljanje in umetniški dar izražajo najštevilnejši in po načinu ustvarjanja najprejstarejši dela Brežičanke Cvete Radanovič, ki se prvič pojavlja v javnosti. Razstavlja 12 del v olju, od katerih je 7 portretov, dvojje tihožitij, ostale so pa motivi iz narave; nato 3 akvarele in 2 grafiki. Za dela v olju bo v prihodnosti boljše, če bo ostala pri kolorističnem gledanju in opuščala tonsko slikanje. Med boljša sodita platni »Deklica v beleme« in »Lovec«. Najboljša je v akvarelu »Pogled s parka«, a pristrana v grafiki »Moj otrok« (brez datuma).

Pri tov. Zemljaku iz Brestanice je škoda, da se še vedno ne more otresti tuje motivike in vpliva na primer psevdoklasicistične. Boljše in originalnejše bo, da opusti kopijo in preide k lastnemu doživljanju, ki ga izraža v ekspresivno realističnih, barvno popolnih podobah »Rože v vazi« in »Cvetiči kaktusa«. Barvno zanimivi sta tudi kopiji. Morda bi poskusil svojo zmogljivost še v portretu.

Korent iz Brežic nam izraža svojevrstno hiter način portretiranja s tušem in grafiko, v katerem najde vse bistvene poteze modela. Portret »Matije« je podan manj plastično in v neprimernem okviru. Dobri sta risbi s tušem, ki predstavljata oba v Brežicah živeča akademska slikarja, prof. Stiplovskega in prof. Kuglerja. Veseli bi bili, če bi se z voljo in vztrajnostjo talent, kakršen je Korent, dokopal do temeljiterega risanja in slikanja.

Na levem bregu Save leži ob potoku Brestanica; v ozki zaseki med hribi trg Brestanica, prej imenovan Rajhenburg. Kraj je bil naseljen že v predzgodovinski dobi, v rimski dobi pa je to vodila rimska cesta. Tlik nad Savo vidimo razvaline rajhenburškega gradu, ki je gotovo stal že v IX. stoletju in je bil last plemiške rodbine Brežič-Seliških. Leta 1043 je grofica Hema podarila svoja posestva solnograškim nadškofom, ki so zgradili tudi XII. stoletja na strmem hribu nad Savo močno utrjen grad v obrambo proti Ogrmom. Grad so solnograški škofje dajali v najem in najpomembnejši najemniki gradu so bili skozi tri stoletja rajhenburški vitezi, ki so imeli v posesti mnogo gosposčin, med drugimi tudi brežičko in kozjansko gosposčino in so se prav posebno izkazali v bojih v času cesarja

Poslednji in edini od učenec amaterske risarske šole, ki jo je v zimskih mesecih 1952-53 organiziral in vodil akademski slikar, prof. Kugler. Pogrešali smo na razstavi dela ostalih učencev.

V svojstem načinu nizozemskega baroka je Omerza iz Dečnisi sel upodobil simbola dveh velikih epoh, zgodovinsko osebnost Ilija Gregoriča, puntarskega vodjo in partizanskega borca. V bodoče naj poizkusi v večji samostojnosti, ki bo rodila resničnejše in manj mračne podobe.

V celoti nam ustvarjalno pisana razstava dokazuje bogatstvo upodablajočih talentov, ki žive samonikli, daleč od kulturnih centrov sredi življenja in mu dajejo lasten umetniški izraz. Kvalitetnosti del, ki smo jo imeli priliko spoznati in njenim ustvarjalcem je prav, da damo primerno afirmacijo.

Miloš Poljanšek

Brestanica

Friderika III. z Ogrji in Celjani. V XIV. stoletju je kraj dobil trške pravice, lastno sodstvo, solnograški nadškofje pa so ustanovili v trgu lastno kovnico denarja. Leta 1476 so kraj izropali in požgali Turki. V dobi kmečkih uporov pa so »puntarji« oblegali grad v letih 1515, 1573 in 1583, a ga niso mogli zavzeti. Konec XVI. stoletja je solnograški nadškof prodal grad in gosposčino rodbini Moseon, sredi XVII. stoletja pa so gosposodovali na gradu baroni Galenstein, ki so grad preuredili in prezidali. Višek slave in moči pa je dosegla rajhenburška gosposčina pod gospostvom grofov Attemsov, ki so bili lastniki Brežic, Ptuj, Vurberga, Bistrice, Podčetrka in drugih krajev. Leta 1881 so grad z mnogimi zemljišči kupili trapišči, sedaj pa je last države in je v njem KPD.

D. V.

Občinski ljudski odbor v Tržišču je sprejel večletni gospodarski plan

Gospodarski problemi so že od vsega začetka na dnevnem redu vseh sej, ki jih je imel sedanji odbor. Zavedajoč se, da tako obsežnih gospodarskih nalog ne morejo uspešno izvajati brez gospodarskega načrta, so se pred nedavnim odločili, da ga izdelajo. Sprejeli so več sklepov, ki se nanašajo na zbiranje podatkov o strukturi občine, potrebah in gospodarski moči posameznih vasi itd. Sestavili so komisijo, ki je točno popisala nepremičnine in premičnine, lastništvo splošnega gospodarskega premoženja, s katero upravlja občina. Na skupni seji občinskega ljudskega odbora in kmetijske zadruge Tržišče ter Telče so pretresali glavne probleme v občini in perspektive njenega razvoja. Tu so sprejeli več zaključkov, ki jih sedanji gospodarski načrt vsebuje. Po izdelavi osnutka so na seji, na katero so povabili tudi člana OLO, predstavnike KZ in množičnih organizacij, tega pretresli, ga izpopolnili in končno sprejeli.

Gospodarski načrt vsebuje glavne naloge, ki stojijo pred občinskim LO na področju gospodarstva v naslednjih letih, in sicer:

ELEKTRIFIKACIJA

1. Na novo: elektrifikacija vasi Telče, Telčice, Drušče, Jeprjek, Otavnik, Slančji vrh, Malkovec, Pavla vas, Trščina, Skovce in delno Vrhek - Dol.
2. Izboljšanje omrežja in napetosti v Tržišču. Kopalji vasi, na Polju in v Sp. Kodalah.
3. Izgradnja dveh transformatorjev: enega v Tržišču in drugega na Telčah ter napeljava cca 15 km daljnovođa in ostalo potrebno omrežje po navedenih vaseh.
4. Sredstva za ta dela bodo črpali iz najetega ali iz še potrebnega kredita, ki ga bodo še najeli v znesku do 7 milijonov din, prispevka KZ do zneska 2 milijona din ter lastnega prispevka graditeljev samih in prispevka družbenega plana OLO.

KOMUNALNA DEJAVNOST

1. V letu 1953 bodo dokončno obnovili občinsko stavbo v Tržišču ter stavbo osnovne šole in gimnazije v Tržišču, in to do leta 1955.
2. Izgradili bodo stavbo osnovne šole na Telčah do leta 1955 v grobem stanju in do leta 1957 dokončno.
3. Dokončno bodo obnovili vse privatne stavbe v Tržišču in s tem uredili zunanje lice kraja. Uzakoni naj se ta ukrep z odlokom.
4. Obnovili bodo občinsko stavbo, kjer je sedaj delavnica v najemu, ter uredili potrebne prostore.
5. Organizirali bodo pomoč za obnovo podeželja, ki nekeje še ni končana, in nabavili dovolj količino materiala in kredita.

Sredstva za ta dela so dolgoročno posojila, prispevek OLO in lastni prispevki graditeljev.

VINOGRADNIŠTVO

1. Ze obstoječa trsnica naj se razširi tako, da bo lahko letno vzgojila vsaj 25.000 trt.
2. Vinogradi se obnavljajo po načrtu desetletnega plana in gojijo sledeče vrste trt:
 - a) zeleni rizvanec,
 - b) rizvanec,
 - c) modra frankinja,
 - d) žametna črnina,
 - e) rdeča kraljevina,
 - f) rumeni plavec,
 - g) modra portugalka,
 - h) vertinec,
 - i) beroramfola
 - j) muškataina žlahtnina.

Skupno bo zasajenih še 67 hektarov.

Plan razdelitve po letih se določi sproti po zmogljivosti trsnice odnosno po vrsti gojenja trt.

3. Vinograd, last splošnogospodarske imovine, naj se razširi, in zasadijo naj se na novo kompleksi sposobni za vinograde.

4. Strogo naj se nadzira trganje grozdja v jeseni ter se ne sme dovoliti trganje pred popolno dozorelostjo, da se dobi dobra kvaliteta vina.

KMETIJSTVO

1. Na posestvu splošnogospodarske imovine na Polju bodo ustanovili do konca leta 1954 plemenstvo postaja za govejo živino in prašiče. Nabavili bodo vsaj tri res dobre plemenske bife in nekaj rodovniških krav. Vsa leta rodovniških krav se morajo zadržati za vzrejo ako se »uotovi«, da so za sposobna za plemenstvo postaja bodo pričeli takoj nakupovati živino.
2. Vsako leto se mora obvezno izvršiti splošni pregled krav in tuberkulizacije. Uzakoni se z odlokom obč. LO.
3. Padili bodo večinoma monofonsko pasmo.

4. Gospodarski svet je pooblaščen, da izdela plan plemenstkih krogov in navodila o pripuščanju krav ter o določitvi letne skočnine.

SADJARSTVO

1. V letošnjem letu bodo pričeli z urejanjem lastne drevnice. Delo bo prevzela KZ. Občinski LO pa bo preskrbel potrebno dobro zemljišče iz sklada splošnogospodarskega premoženja.
2. Vsako leto bodo vse sadno drevje ne glede na lastništvo očistili in izvršili dvakratno škropljenje. Sredstva bo nudila KZ kakor tudi vse stroje.
3. Vse pojave sadnih škodljivcev bodo sproti odstranjevali.

GOSTINSTVO IN TURISTIČNA DEJAVNOST

1. Do konca leta 1953 bodo brezpogojno izboljšali gostilniški lokal v Tržišču, ki ga sedaj upravlja KZ, in uredili lokale ter nabavili potrebno pohištvo.
2. Na Malkovcu nad kletjo splošno ljudskega premoženja bodo uredili do konca leta 1953 turistično-gostilniški lokal, ki bo obenem turistična izletna točka za goste.

SPLOŠNA GOSPODARSKA DEJAVNOST

1. Do konca leta 1955 bodo popravili vse vaskne in občinske ceste s pomočjo občine. Po dovršitvi bodo nastavili cestarje da bodo vzdrževali red.
2. Ako prebivalci kake vasi ne bi hoteli kolektivno popravljati cest, jih razdelijo na vsakega posameznega posestnika.
3. Do konca leta 1955 bodo uredili vse studence za pitno vodo in napajališča ločeno.
4. V vseh večjih naseljih ali oddaljenih od vode bodo napravili požarne bazene za primer nujne potrebe. Izboljšali in uredili bodo vse že obstoječe kanalizacije in uredili nove, kjer je to potrebno.
5. Gradnja ceste — povezava Konjsko-Telče do leta 1956.
6. Gradnja nove občinske ceste Polje-Tržišče-postaja.

UTRINKI...

Pred nekaj dnevi je na avtobusu pritegnil mojo pozornost razgovor med že starejšim in še mladim tovarišem, ki sta dajala videz intelektualca. Posebno starejši tovariš je bil v razgovoru živahen.

Vsebina razgovora je bil v glavnem Stepinac, kateremu je papež zaradi »zaslug« med narodnoosvobodilno borbo in sodelovanju z okupatorji in domaćimi izdajalci poveznil na glavo kardinalski klobuk. Mislim, da je danes vsakemu, ki ima glavo na pravem mestu in mu možgani niso odpovedali, jasno, da je za nas Stepinčev prapranje rešeno. So pa še vedno nekateri, ki gledajo Stepinca z drugačnimi očmi, kot ga je »vekovce« zgodovina.

Starejši gospod se je trudil, da bi prikazal Stepinca kot človeka, ki je kljub nekaterim svojim napakam koristil ljudem in jim pomagal v času NOB. Primerjal ga je s Hrvatom Strossmayerjem in pripomnil, da je le jezuitska vzgoja v Rimu pozneje na Stepinca tako vplivala, da je spremenil svoje »hrvatsko prepričanje« in ga zamenjal z vatikanskim. Mislim, da človeku, ki se ni skregal s pamefjo, ni treba posebej razlagati, kako je s tako imenovanim »vatiškanskim prepričanjem« kaj je pomenilo v času NOB, kaj pomeni danes in koliko krvavih žrtv je zahtevalo pod ustaškimi klavci, med katerimi so bili tudi mnogi s sličnim prepričanjem kot Stepinac, ki jih je posvetil v »božje namestnike«.

Starejši gospod se je trudil, da bi prikazal Stepinca kot človeka, ki je kljub nekaterim svojim napakam koristil ljudem in jim pomagal v času NOB. Primerjal ga je s Hrvatom Strossmayerjem in pripomnil, da je le jezuitska vzgoja v Rimu pozneje na Stepinca tako vplivala, da je spremenil svoje »hrvatsko prepričanje« in ga zamenjal z vatikanskim. Mislim, da človeku, ki se ni skregal s pamefjo, ni treba posebej razlagati, kako je s tako imenovanim »vatiškanskim prepričanjem« kaj je pomenilo v času NOB, kaj pomeni danes in koliko krvavih žrtv je zahtevalo pod ustaškimi klavci, med katerimi so bili tudi mnogi s sličnim prepričanjem kot Stepinac, ki jih je posvetil v »božje namestnike«.

D. R.

NAJNOVEJŠE VESTI

Angleška in egiptovska vlada sta si ponovno v lasih. Britanci obtožujejo Egiptčane zaradi izginotja nekega britanskega vojaka, ki je bil stacioniran v Ismailiji. Egipčani pa odgovarjajo da jim o tem ni nič znanega. Ta incident je ponovno zbudil nasprotja med obema državama, ki sicer niso niti ponehale in katerih predmet je britanska osadka ob Sueškem prekopu. Egipčani so mnenja, da so samostojni sposobni braniti to strateško pomembno medmorsko napravo ter da je za njih ponižujoče ter za njihovo suverenost nesprejemljivo, da se v Egiptu nahajajo britanske čete.

De Gasperi je končno sestavil novo italijansko vlado, ki

6. Od vseh pokopališč se mora do konca leta 1953 pobrati vsa grobnina in obnoviti na pokopališčih vse potrebno.

Do konca leta 1955 bodo izgradili novo pokopališče v Tržišču.

7. Za vsa premoženja, last splošnogospodarske imovine, bodo predpisana podrobna navodila o upravljanju in dajanju v najem. To bo storil gospodarski svet obč. LO.

8. Za dokončno obnovo postaje Tržišče je dodeljen prispevek do 20.000 din.

9. Prevzet je peskolom last Ferdinanda Umeka iz Kaplje vasi v najem. Upravo vodi ustanova s samostojnim finansiranjem.

10. Upravo vsega premoženja, ki je last obč. LO in splošnogospodarske premoženje bo prevzela ustanova s samostojnim finansiranjem.

11. Po dovršitvi urejanja kraja Tržišče in po dokončni obnovi vseh stavb v Tržišču bodo postavili spomenik padlim žrtvam NOV.

12. Na Malkovcu bodo do konca leta 1953 postavili spomenik žrtvam NOV.

13. Predpise o izvrševanju gospodarskega načrta bo izdelal gospodarski svet odnosno občinski ljudski odbor.

Gospodarski načrt temelji predvsem na lastnih močeh. Zato so sklenili, da ga v znamenju mobilizacije vseh občanov pretresejo na zborih volivcev. Od njih je v prvi vrsti odvisno, kako se bo izvrševal. Zavisli pa tudi od splošnih pogojev, od gospodarskega položaja vse države.

Da ne bo ostalo le pri načrtih, bo moral odbor tudi nadalje pokazati vso svojo prizadevanost. Izvajanje gospodarskega načrta je mnogo težje kot izdelava. Tega se odbor tudi dobro zaveda, ker vse njegovo sedanje delo kaže na to. Tudi upravni odbori KZ niso neaktivni. Zato je pričakovati, da bodo s skupnim delom in s pomočjo občanov svoj program tudi uresničili.

Z nasilno vzgojo ne moremo vzgojiti svobodomiselnega, vsestranskega razgledanega človeka

Vzgojitelji-učitelji in množične organizacije se vprašujejo in domnevajo, kako bi čimboljše vzgojili otroke. Namen naše socialistične vzgoje je, vzgajati otroke k samozavestni disciplini. Ta vzgoja je povsem nasprotna prejšnji stari vzgoji, kjer je bila palica vzgojno sredstvo. Učitelji, kakor tudi starši, so včasih neusmiljeno pretepali otroke. Tudi dušni pastirji so v svojih pridigah bodrili vzgojitelje: »Šiba novo mašo povelj Toraj, brez strahu, brez nasilja ni bilo vzgoje. S tako nasilno vzgojo je jasno, da ne moremo vzgojiti svobodomiselnega, vsestranskega razgledanega, revolucionarnega človeka, temveč nasprotno. Otok se v bojznosti in strahu posluži najbolj nizkotnih težej, kot so: hinavščina, neodkritost, sovražstvo do vzgojiteljev, njegova ponižnost se izraža končno v suženstvu in klečeplastvu. Ako vključujemo tako vzgojne posameznike v skupnost, v narod, potem lahko sklepamo, da taki ljudje ne morejo samostojno nastopati kot voditelji, kot graditelji svoje domovine. Zato naj bo vsakemu jasno, da nasilna, surova vzgoja staršev ali učiteljev ne spada več v naše domove in šole.

Iz raznih protislovij, ki nastajajo v družbi, je postala vzgoja naših otrok pereč problem. Kakor je že navedeno, so bili v stari vzgoji aktivni trije faktorji: dom, šola in cerkev. Vsi so imeli enak vzgojni smoter (ponižnost), in enako vzgojno sredstvo (palico). Vsi so se med seboj ujemali in tako ni prišlo do trenja pri vzgoji. Ti vzgojitelji so uživali avtoriteto, četudi so vzgajali z nasiljem. Drug drugega so podpirali in niti slisali staršev, da ba kdaj udrihal po učiteljih. Nasprotno! Ako je bil kateri pretepen v šoli, je to lahko pričakoval še doma. Zato je bila navada, da so učenci molčali, kadar se je v šoli kaj takega zgodilo. Danes ni več tako. Kljub temu, da je cilj današnje vzgoje najhujmanejši, ko hoče v otroku vzbuditi zavest, da se je treba pripravljati za življenje, da mora vsak učenec v primerni starosti vedeti, da je član socialistične družbe, v katero se bo moral dobiti in v svo ljubeznijo vključiti, z vso fizično in telesno močjo. V tem se odraža rast pravilno usmerjene otrokove duševnosti.

Zato moramo neprestano že predšolskemu otroku privzgojati ljubezen postopoma: najprej v družini do bratov in sester, do roditeljev, nato sovaščanov, in ostalih ljudi. Čim stopi otrok v šolo, se mu krog vedno razširja: ljubezen do rojstne vasi, do domačih pašnikov, bližnjih gričev in rek, do svoje republike in končno poudarjamo bratstvo in povezanost ter ljubezen do domovine. To je patriotična vzgoja, ki je važen del samozvestne vzgoje. Drugič je važno, da se vsak vzgojitelj seznani z osnovo današnje vzgoje, ki temelji na materializmu, to je domače rečeno, da povermo otroku vse, kar mu lahko tudi dokažemo — vse, kar je res. Tretjič pa, kar je najbolj važno in čisto preprosto: kakršnega želimo otroka, taki bodimo mi sami. Brez dobromiselnosti in dobro vzgojenih staršev in vzgojiteljev sploh ne moremo pričakovati dobrih otrok. Ali otrok opaža samo svoje vzgojitelje? Ne, otrok je kritičen, napeto opazuje okolico, vse vidi, vse slisi in premišljuje v mladi glavi, večkrat zvedavo povprašuje, posebno, kadar mu je kaj nerazumljivega. Vemo, kako pridemo starši mnogokrat v zadrego, ko ne vemo kaj bi odgovorili na »modra« vprašanja. Vsak odgovor naj se čimbolj

približa resnici in mora biti odkritosrčen.

Do otrok mora biti sleherni v družbi, v vasi in mestu zelo obziren. To naj bi bila dolžnost vseh odraslih. Ni dosti, da so same vzgojitelji dobri, ker otrok posnema vse ljudi. Vsak je pa dolžan, da goji do otrok najbolj dostojne odnose, ker le na ta način bo mogoče pozitivno vzgajati. Otok še ne zna ločiti dobro od slabega, zato se večkrat zgodi, da otrok misli, da ima kak pokvarjeni pobal in prav in ga začne posnemati. Pravimo, da se je otrok pokvaril. Proti vsem tadem, ki bi s slabimi vzgledi kvarili našo mladino, moramo mi strogo nastopati. Kakršna bo družba, taki bodo otroci. Za samozavestno vzgojo mora biti celotna družba na visoki kulturni višini.

Danes, ko je cerkev ločena od države, sta v vzgoji odločilna dva faktorja: dom in šola. Pri tem je mišljeno širše — dom z vso družino. Otok opazuje vse, ne samo starše. Učitelj v šoli takoj že po otroku sodi, kakšna je doma družina. Ako bi bile v vasi vse družine pozitivne, otroci ne bi prišli do slabih vzgledov in bi bili dobri. Vse zmanj so besede, ako ne damo otrokom dobrega zgleda.

(Nadaljevanje sledi)

Zopet nova arheološka odkritja

Naš list je že večkrat poročal o zanimivih prazgodovinskih izkopavanjih, ki jih vodi na ozemlju našega okraja Posavski muzej v Brežicah. Letošnja najbolj zanimiva najdba v Dobovi je skelet ženske osebe najbrž iz plemena Ilirov v dobi okoli leta 1100 pred našim štetjem. Glava je bila obložena z večjimi kamni v obliki venca, kar je strokovnjakom znano tudi iz pokopavanja starih Slovanov. Ob glavi so našli dve krasni popolnoma ohranjeni sponki za kite, zviti iz dvojne žice v več kolobarjev in z večkratnim prepletom na gornji strani. Skeletni grobovi iz iste doba so v vsej Sloveniji znani samo še na dveh mestih, in sicer pri postaji v Zagorju in v Turnišču pri Ptuj.

V zadnjem času pa so ljudje iz vasi Sela pri Brežicah opozorili vodstvo Posavskega muzeja, da so tudi v tem naselju že pred vojno izkopali v sedaj zapuščenji gramozni jami celo

vrsto skeletov starih ljudi, kakor tudi otrok. Našli so tam tudi železni meč z enostranskim rezilom. Strokovnjaki domnevajo, da gre za novo staroslovansko grobišče.

Okrajni ljudski odbor pravilno razume važnost znanstvenega dela na terenu in je takoj prav širokogrudno gnetno podprl raziskovanje. S tem je omogočil, da se brez odlašanja lahko nadaljuje izkopavanja. Te dni so v Selah že pričeli izkopavati neki daljši zid in nedaleč od njega vodnjak, oboje starinske vrednosti.

Izrecno je treba omeniti lastnika zadevnega zemljišča Franceta Zorka, železnškega uslužbenca, ki je brez vseh formalnosti dovolil, da so se takoj pričela raziskovalna dela in je sam pokazal vsa v posev prihajajoča mesta, čeprav ima tam posajen deloma krompir, ki še ni dozorel. Korist skupnosti naj bi tako bila vsakomur pred ožko koristjo posameznika!

KMETIJSKI RAZGLEDI

Deset letni perspektivni program razvoja kmetijstva v o r a u Krško

Uvod

Zaostanost našega kmetijstva povzroča glavne težave našemu gospodarstvu okraju. 60% kmetijske prebivalstva v okraju (v LRS 45%, v FLRJ 71,6%) ne more preživeti 40% nekmetijske prebivalstva, tako da moramo v okraj letno uvoziti 3300 ton mleviskih izdelkov v vrednosti 132.000.000 din in 197 ton masla v vrednosti 58 milijonov din. V Angliji pa 5% kmetijske prebivalstva preživlja 40% nekmetijske prebivalstva (za 55% prebivalstva Angleži uvažajo hrano), medtem ko v ZDA 16% kmetijske prebivalstva preživlja 84% nekmetijske prebivalstva in proizvaja še toliko, da kmetijski produkti tvorijo 35% vsega ameriškega izvoza. Vzrok zaostanosti je v pretežnem naravnem gospodarstvu, ki prepušča boljše izkoriščanje prirodnih pogojev posameznih predelov zemljišč.

Pogoj za razvoj našega kmetijstva je prehod iz pretežno naravnega gospodarstva v pretežno razijsko kmetijsko kulturo, t. j. v tak način izkoriščanja zemljišč, ki zemljišču in splošnemu gospodarstvu razvoja najbolj ustreza. Ta smoter ima tudi predložiti desetletni perspektivni program razvoja kmetijstva v okraju za razdobje 1954—1963, izdelan po kmetijskih strokovnjakih na podlagi poznavanja terenskih prilik in sodobne kmetijske znanosti. Razvoj industrije omogoča napredek v kmetijstvu, ker daje kmetijstvu potrebna tehnična sredstva za proizvodnjo (zaščitna sredstva, umetna gnojila, stroje). Treba je pa kmetovalcu omogočiti nabavo teh sredstev s tem, da se cene kmetijskih izdelkov s cenami industrijskih primerno vskladijo, tako da so dana tehnična sredstva res rentabilna.

Prirodni pogoji omogočajo gojitve intenzivnih kultur, ki zahtevajo več kvalitete delovne sile, kar našim razmeram z ozirom na gostoto kmetijske prebivalstva najbolj odgovarja. Okraj Krško po Predlogu zveznega orientacijskega perspektivnega programa razvoja kmetijstva spada v II. rajon, v katerem se naj v glavnem goji kultura vinske trte, sadje in živinoreja. Ta rajon se prilega k umerjeno kontinentalni klimi z blagimi zimami in letnimi padavinami od 800—1000 mm. Da je ta opredelitev pravilna, nam potrjuje dosedanja uspešna gojitve treh kultur na področju okraja. Razen mestnega LO Brežice se povsod goji vinska trta, sadno drevje in živinoreja pa se goji na področju celotnega okraja. Kulturo vinske trte in sadnega drevja je možno razširiti na dvakrat večje površine, kot so sedanjosti in zato okrajni program razvoja kmetijstva ravno tem panogam posveča največ pozornosti. Glede na to, da so skoraj vsi predeli okraja sposobni za predvidene kulture, je v okraju samem

težko določiti predele za eno samo kulturo, zato okrajno razijsanje nima velikega praktičnega pomena.

Za povzdigo navedenih kultur in obnovi nasadov so nam pa potrebna obilna kreditna sredstva za dolgoročno kreditiranje in stimuliranje njihovih nasadov. Ker nastaja tem vprašanjem stimuliranja in razijsanja intenzivnih vinogradov ter sadovnjakov na odgovarjajočih terenih, naj da davčna politika glavno smer tej stimulaciji. Razen uvedbe plačevanja davka po katastru je treba v zvezi s obzir popolno oprostitev plačevanja davkov od obnovljenih površin, ki so zasajene s trto in sadnim drevjem, ker bo takoj dohodek izostal za gotovo dobo (približno 5 let).

VINOGRADNIŠTVO

Sedanje stanje našega vinogradništva

Osnovna karakteristika našega vinogradništva je splošna zaostanost, ki se predvsem odraža v nizkih hektarskih donosih, ki znašajo v Sloveniji samo 17 hl po ha (v FLRJ 19 hl, Francija 120—300 hl, Luksemburg 90 hl, Švica 60 hl, Zpadna Nemčija 40 hl). V okraju Krško pa razen nizkih hektarskih donosov imamo še razmeroma slabe kvalitete vina, ki so posledica po večini mešanih nasadov (nad 90% vinogradov) in samorodnice (7,6% celokupnih vinogradov). Produktivnost dela v vinogradu je tako nizka, da stane vinogradnika 1 liter vina 36 din; če bi pa delo mehanizirali in napravili nove sorte vinograde z žično opremo, bi stal vinogradnik 1 liter vina samo 2—3 din, t. j. 12-krat manj. Od tod izvira nizka produktivnost vinogradništva, od katerega živi skoraj dve tretjini kmetijske prebivalstva okraja Krško in daje splošnosti v obliki dohodnine, trošarine itd. izmed vseh kmetijskih panog največje dohodke. Posledica tega je, da imajo naš vinogradniški predel prebivalstva najnižji življenjski standard in zaradi tega nizko kupno moč, kar zožuje notranji trg.

Sedanja akumulacija in način obdelave ne garantirata dviga vinogradniške proizvodnje. Izvzemši državna in zadruga poslasta ter redkih posameznikov večina vinogradnikov nima dovolj niti obratnih sredstev za proizvodnjo, kar je dokaz, da jmeljejo galic, žveplo itd. na račun bodočega pridelka, ki ga dostikrat uniči še toča. Nedostatek denarnih sredstev pri individualnih vinogradnikih je očiten. Individualni kmetovalci v resnici do danes niso bili kreditirani niti se jim ni dajalo investicijskih kreditov za napravo nasadov niti za reprodukcijo. Malenkost investicijskih kreditov se je prva leta po osvoboditvi dajalo za obnovo v vojni porušeni hiši, ki pa tudi niso krili vseh potreb in se posledice vojne pri nekaterih kmetovalcih še danes poznajo

Predlog ne predstavlja in ne more predstavljati čvrsto postavljenega programa že z ozirom na novi gospodarski sistem, v katerem je poudarjena svoboda gospodarske dejavnosti. Številke v predlogu programa so sestavljene na osnovi obstoječih podatkov in dosedanjih naših in inozemskih izkušenj ter naj služijo samo kot orientacija. Nekatera strokovna in organizacijska vprašanja so navedena samo kot material za diskusijo, da se ti problemi prouče in dokončno izdelajo. Predlog tudi izpušča nekatere za kmetijstvo važne probleme (n. pr. komasacijo zemljišč), katere je poleg navedenih predložiti v javno razpravo in jih kot dodatek priključiti k predloženi programu.

Kljub vsem popisom in katastru danes ne vemo za površino vinogradov v okraju. Kataster jih izkazuje 3600 ha, statistična služba PO obr. pa 3390 ha, medtem ko uprava za dohodke trdi, da jih je manj. Realno površino bomo dobili le po končanem razijsanju vinogradov, ki nam bo dalo obenem točno sliko, koliko površin imamo pravzaprav sposobnih za vinograde. Pred nastopom trne uši je kataster (1869. l.) izkazoval na področju našega okraja 7900 orolov ali 4548 ha vinogradov. Po sedanjih podatkih imamo torej 1158 ha vinogradov manj, kot pred 84 leti, delno se ti vinogradi niso obnovili pri prvem razijsanju, največ jih je pa propadlo med drugo svetovno vojno. Med opuščenimi vinogradi je mnogo prvovrstnih vinogradniških leg, ki jih pri drugi regeneraciji ne bomo smeli prezreti.

Med obstoječimi vinogradi je najmanj ena tretjina (1120 ha) tako izrpanih, da jih ni vredno obdelovati, kajti pridelek ne krije stroškov obdelave in oskrbe. To stanje in opuščanje vinogradniške lege je povzročilo, da v vinogradništvu izkoriščamo samo eno tretjino možnih kapacitet. Ostali vinogradi (cca. 2000 ha) bi ob zadostnem gnojenju in humificiranju še vzdržali kakih 10—15 let. Res dobri vinogradi je komaj ena petina (cca. 760 ha). Sortnih vinogradov je komaj 1%, vse ostalo so mešani nasadi, delno pomešani s samorodnicami in pa same samorodnice. Če vzamemo za bazo podatke PO službe, je v okraju 3390 vinogradov, t. j. 15,1% celokupne vinogradniške površine LRS (OLO Maribor-okolica in Ljutomer imata 12,4%, Ptuj 12,1%, Novo mesto 11,8%, Gorica 9,7% itd.) ali 3,6% celokupne ozir 7% kmetijske površine okraja.

(Dalje sledi)

CLANE PREŠERNOVE DRUŽBE sprejemajo tudi vse knjigarne

200 m nadmorske višine, jugovzhodno od Cerklje. Ceravno je zob časa že svoje naredil, se vključ temu še opazi in vidi sled nekdanjega vodovoda. Če te bo nekoč peljala pot iz Cerklje proti Drnovemu, boš zapazil na cesti med naseljem Zasp in borovim gozdičkom ob cesti vzpetino, ki je sicer neznatna, a pozornemu očesu kljub temu ne bo ušla. Čujmo, kaj pravi o tej vzpetini ustno izročilo. Naselje ob Savi se je začelo razvijati in večati ter došlo imo Novodunum. Potrebno ga je bilo zavarovati v primeru napada raznih plemen iz prostrane Panonije, ki so prav rada vpadala v rimske dežele in plenila in opustošila naselja. Okoli mesta so postavili obzidje in na mestu, ki je prej omenjeno, so stala tako imenovana Velika vrata. Velika so bila zato, ker so bila glavna in odpirala pot nadalje po rimski cesti proti Sisciji. Neko divje plemo je napadalo mesto in ga dalj časa oblegalo z vseh strani. Mesto se je držalo in zadajalo napadalcu težke udarce, ki pa kljub temu ni odnehal. Končno se je vsa rimska posadka odločila, da pri Velikih vratih zad napadalcu odločilen udarec. In res, vse do zadnjega so potolkli in pobili. V zvezi s tem je postala ta neznatna vzpetina neka mistična in vključ temu velikemu časovnemu razmaku, ki je obsegal nekako 1500 let, je domačine navdajala groza, ako so morali ponoči po tej poti. Zanimivo je slišati, kaj je pred približno 80 leti doživel kmet Srpič, ko se je zvečer vračal z vozom iz Drnovega proti domu. Spokojno se je peljal proti domu in opazoval zvezde in luno, ki je ravnokar

Novice in dopisi iz naših krajev

V Velikem Podlogu je zasvetila elektrika

Prebivalci šestih okoliških vasi Velikega Podloga so že mnogo let hrepeneli po elektriki. Vendar jim stari jugoslovanski režim tega hrepenenja ni hotel izpolniti. Po osvoboditvi so takoj pričeli znova misliti na napeljavo elektrike, toda tudi takrat je delo zaradi nespornazuma zaspalo. Z resnim delom je pričel novopostavljeni odbor šele 1952. leta. Na pomoč nam je priskočila tovarna celuloze. Prispevala je 500.000 din ter nam tako postavila temelj za nadaljnje delo. Toda na nas niso pozabili tudi ostali. Upravni odbor Kmetijske zadrage v Leskovcu nam je na našo prošnjo nakazal 100.000 din, ravno toliko pa tudi Pionir v Novem mestu. Ljudje so takoj pričeli z resnim delom. Pripravljati so začeli drogeve. V najkrajšem času pa so zgradili transformatorsko postajo. V zimskem času so s pomočjo neutrudnega delavca tov. Jarkovca postavili vse drogeve. Istočasno pa smo pripravljali ostali material. V veliko težavo smo prišli meseca aprila — zmanjkalo nam je denarja, vendar nismo obupali. Okraj nam je nudil posojilo v znesku 1.400.000 din. Z vsi nestrpnostjo smo pričakovali prve seje okrajnega odbora, da ta znesek odobri. Težave smo imeli z nekaterimi ljudmi. Mnogo je bilo truda, da smo jih prepričali, da so posojilo podpisali. Posojila se je odrekla vsa vas Jelše ter tudi več kmetov iz drugih vasi. Toda z delom smo kljub temu nadaljevali. Po vseh vaseh smo

napeljali žico, izvršili inštalacije in priključke. Nestrpnost smo pričakovali 11. julij. Po vseh vaseh so ljudje govorili le o priključu transformatorja, ki je le čakal DES-ovce. Ura je bila šest. Pred transformatorsko postajo si videli vse znane delavce in tovariša direktorja Čepa, ki so opravičevali še zadnja dela. Ura je devet. »V šoli sveti elektrika«, si šli glas. Vsak je tekkel v svojo hišo, da vidi, kako sveti v njegovi hiši.

Po končanem delu smo se zbrali skupno z delavci in elektrifikacijskim odborom ter tako proslavili priključitev elektrike napeljave.

Ciril Plut

V DOBOVI SO DOGRADILI ZADRUŽNI DOM

Medtem ko je bila dvorana končana že pred leti in je bilo v njej že lepo število kulturnih prireditev, so pred kratkim dogradili tudi prvo nadstropje Zadrugskega doma. V njem so sedaj prostori Kmetijske zadrage, Občinskega ljudskega odbora in Matični urad.

V Dobovi je pšenica za razliko od ječmena slabo obrodila. Ljudje so pričakovali — po klasičnih sodeč — veliko boljši pridelek, pa se je izkazalo, da so bili računi netočni. Na pridelek pšenice je namreč vplivala megla, krivi pa so tudi nekateri kmetje, ki niso pazili na kvaliteto semena.

-nc

IZ BREZIC

Stanovanjske hiše na dražbi.

Mestna občina bo v ponedeljek, 20. julija, ob 9. uri v sobi št. 22 na javni dražbi prodala še nadaljnjih šest stanovanjskih hiš splošnega ljudskega premoženja, za katere pri prvi dražbi ni bilo kupcev. Dražbeni pogoji so isti kot pri prvotni prodaji in so na vpogled vsakemu zainteresiranemu pri tiskniku občine. Gre za tele hiše: 1. Kardeljeva 6 — Strasser, 2. Pod obzidjem 4 — König, 3. Prešernova 2 — graščinsko, 4. Prešernova 9 — Varlec, 5. Cesta bratov Milavcev 17 — Sušelj in 6. Gregorčičeva 7 — Cimerl.

Knjigarna Državne založbe Slovenije v Vidmarjevi hiši je postala po sklepu zadnje seje občinskega ljudskega odbora samostojno državno gospodarsko podjetje, ustanovljeno po občini. Zato smo prepričani, da bo knjigarna pod novim vodstvom čimprej nabavila take knjige, ki smo jih doslej pogrešali kljub povpraševanju, ko je pač morala sprejemati iz Ljubljane to, kar so ji pošiljali od tam.

Telovadnico v bivši meščanski šoli je dobil v upravo TVD Partizan v smislu sklepa ob-

činskega ljudskega odbora, ki je postavil za prevoz potrebno komisijo.

Najboljši učenci osnovne šole so bili ob sklepu šolskega leta od občine primerno nagradjeni. Podpredsednik občinskega ljudskega odbora Franjo Zorko jim je razdelil knjige s posebnim posvetilom. Po zgledu nekaterih drugih okrajev bo prihodnje leto gotovo tudi naš okrajni ljudski odbor s tako spodbudno gesto nagradil tudi najboljše gimnazijce.

V nedeljo, 19. julija 1953, vsi v Rogaško Slatio, kjer bo odkritje spomenika Borisu Kidriču.

TRŽIŠČE

Kmetijska zadruga je po sklepu občnega zbora kupila letos dve mlatilnici za potrebe svojega okoliša. Prejšnja leta so kmetovalci mlati predvsem s cepci, letos pa bo nabava mlatilnice za kmetovalce velika olajšava. Ta teden že pričnejo z mlajžjo. Sedaj nameravajo zgraditi še shrambo za strojni odsek oziroma za stroje, ki jih imajo.

IZ BISTRICE

Zveza borcev v Bistrici ob Sotli bo postavila lep spomenik. V ta namen ima že zagotovljena sredstva, nima pa še gradbenega dovoljenja, ki bi ga moral izdati OLO Krško. Zakaj ga letne izda? Zaradi tega zavlačevanja Bistricani ne bodo mogli odkriti spomenika 22. julija, ko bodo praznovali Dan vstaje slovenskega ljudstva, in to jih upravičeno razburja.

-nc

Pozivamo vse obrtnike in napredne kmetijce, da pripravljajo svoje izdelke za okrajno gospodarsko razstavo, ki bo od 15. do 24. avgusta 1953 v Krškem.

Svojo udeležbo prijavite pri Pripravljalnem odboru za gospodarsko razstavo pri MLO Krško.

V vsako hišo „Posavski tednik“

Znamka 80 din

„Posavski tednik“

uprava

Krško

Lavrenčič Olaf:

Krško in Krško polje v luči zgodovine

Krško polje je bilo nekoč zaliv velikega Panonskega morja, ki je segalo nekako do Sevnice. Kot dokaz, da je bilo res, to dokazuje nekoč morje, so najdbe okamenelih školjk in drugih morskih živali na naših gričih. Predvsem bogata najdišča so na Libni, kjer lahko takoj najdeš nekaj okamenin. Tudi najbolj »verni« in praznoverni se lahko prepričajo o resničnosti te trditve, da živimo danes na dnu nekdanjega velikega Panonskega morja.

O najstarejših časih naših krajev nimamo pisanih izročil. Toda o čemer molčijo knjige, naj tem glasneje govorijo izkopanine, ki jih zemlja še vedno ljubosumno čuva in skriva. Predvsem veliko izkopanine nahajamo v Sloveniji, kar da sklepamo, da so tu nekoč živela plemena, ki so bila bogata in močna. Po do sedaj najdenih izkopanineh se lahko sklepa, da so približno 2000 let pred n. š. naše kraje že naselili ljudje, za katere se prav ne ve, kateremu plemenu so pripadali. Učenjaki domnevajo, da so to bili Iliri, ki so zasedli predele med Jadranskim morjem in Savo. Delili so se v mnogo rodov. Okoli leta 380 pred n. š. so Ilire napadli Kelti, ki so jih delno premagali in se naselili med ilirsko plemena. Moč rimske države se je vse bolj jačala in okoli leta 50 po n. š. je rimski cesar Oktavijan prodiral ob Krki in

podjarmil vsa plemena. Tako tudi ilirsko plemo, ki je živelo med Krko in Savo, a imenovalo se je Latobiki. Na zasedenih področjih so Rimljani ustanovili vojaška taborišča, ki so se kasneje začela razvijati v naselja in mesta.

Na mestu, kjer stoji danes vas Drnovo, so tudi ustanovili takšno taborišče, ki se je prav kmalu razvilo v mesto, za takratne, a tudi za današnje pojme, velike razsežnosti, imenovano Novodunum. Ta kraj je bil najbolj prikladen kot vojaško taborišče, ker je mimo teka Sava in ravno tam delala velik zavoj proti vzhodu. Sledi struge so še danes vidne. Kot nam izkopanine pričajo, je mesto Novodunum segalo nekako od Krške vasi pa vse do Rake. Na več krajih še danes zasledimo ostanke rimske ceste, ki je peljala iz Emone preko Novodunuma v Siscio. Sledovi pričajo, da je ta rimska cesta bela speljana čez Krakovo. Zaloge, Mikote itd. Mesto samo je bilo zelo bogato. Našli so se lepi mozaiki, nakit in denar, slednji le v žarah. Posebna zanimivost za takratne čase je bila napeljava vodovoda. Pod Gorjanci so našli zelo močan vrelec, ga očistili in razširili. Polagali so lončene cevi vse do današnjega Drnovega; bile so speljane pod Krko. Sam kraj, kjer se ta vrelec nahaja, se imenuje še danes Izvir in leži nekako

Kmetje iz okolice Brežic so praznovali

V nedeljo so imeli člani Kmetijske zadruge Brežice resnični kmetijski praznik. S sodelovanjem vseh zadrugnikov je bil dobro izveden celodnevni program.

Ze zgodaj zjutraj je žaljevalo brežiško sejmišče. Z vseh strani so gonili kmetje rodovniško živino na ocenitev. Priganih je bilo 152 krav in telic. Nabralo se je lepo število gledalcev. Prišli so tudi zastopniki živinorejskih odsekov drugih zadrug. Po ocenitvi in razvrstitvi živine v razrede je komisija izbrala iz prvega razreda pet najboljših krav. Za zmagovalko je bila proglašena krava »Beba«, sivo-rjave pasme, rejca Maksa Zabkar iz Črnca pri Brežicah. Rejca so prejeli lepe nagrade. Ocenitev sama pa je nakazala živinorejske smeri odziva, kakšna naj bi bila danes plemenska živina, in jim dala nadaljnjo spodbudo za še uspešnejše delo.

Popoldanski spored se je pričel s tekmo koscev. Ob množični udeležbi gledalcev, po večini članov Kmetijske zadruge Brežice, je tekmovalo 19 koscev. Nervozno so brusili kose in se odzvali po radovednih gledalcih. Nastala je popolna tišina. le šumenje kosov je zaznalo. Na koncu je kos je naznanjalo, da se je tekma začela. Tišina so prekinitelj nestrpni gledalci z vplici: »Naš bo prvi, naša vas zmaga, zmaga Ivan bo prvi, Miki je najboljši, itd., vse dotlej, dokler niso vzklikali zmagovalca Telasovemu Ivanu iz Brežic pri Brežicah.

Druge točka popoldanskega sporeda je bila tekma žanjic. Velika večina brežiških in okoljskih nestrpni gledalcev je pričakovala devetnajst tekmovalk. med njimi tudi petinšestdesetletna Zagmeistrova Mica iz Zaloge. In še so tekmovalke udeležbo vsake svoj srp ter priključile vzklikom gledalcev. Enoglasni vzklici in ploskanje je veljalo Valenčakovi Režiki, iz Brežic, ki je prva položila poslednji zvezani pšenični snop pred ocenjevalno komisijo.

Po objavi rezultatov in pri-

znani tekmovalcev so brežiški zadrugniki ob kozarčku dobrega cvička razpravljali o uspehih, ki jih dosegajo pri svojem delu, o svoji zadrugi, in o vsem s čim-

mer so življenjsko povezani. Godba je zaigrala. Močne žuljeve roke so objele zdravo in od sonca ogorele družico, vrtele se je staro in mlado. Pozno v noč je odmevala pesem, vesela in sproščena. Saj so po tako trdem delu priležje tudi nekaj uric prijetnega razvedrila.

IZ DNEVNICA ILEGALCA

Lahno se je začelo daniti, ko je stopil iz hiše na cesto. Obcestne luči so medlo razsvetljevale vlažne ceste, ki so ga klicale, vpile po korakih brezdomca — hostarja; kot da je življenje obstalo za čas nikogar nikjer, vsa okna temna kot oči slepca, ko zamar klic po soncu, svetlobi... Mesto — ljudi si uklenilo — iz nudi si naredilo stroje — od osmih do ene, od treh do sedme — nič več! Krasna jutra ne bude teh strojev — tovarniške sirene niso znanilke dneva, so znanilke strahu in bega pred smrtjo. Umirajoči večerji jim ne govore o minljivosti vsega — polne gostilne so pesem usnavanka. Pijani karabinjerji so strah in trepet v zadnjih trenutkih večera bežečim proti domu zaradi policijske ure.

A njega so klicale ceste, vodile so ga iz hiše v hišo in potem ven, proč od zidov tja med zelene trtne zoraze njive, iz katerih se dvigajo v jutro škrljanci in žargole soncu, življenju, svobodi, jutru v pozdrav. In ceste so ga vodile med nizke kmečke hiše, kjer v ranem jutru na dvorih zabole petelin zamukajo volčji, zalajajo psi — sročite gospodnje stoji na dvorih in trošilo kuram tje, gospodarji pa se v strahu najprej

Gojku Aparniku v slovo

Kar smo že nekaj časa pričakovali, se je zgodilo. Tovariša Gojka, ravnatelja nižje gimnazije v Leskovcu, ni več med nami. Kakor je bil skromen v življenju, tako skromno se je tudi poslovil od nas, ko smo ga sprejeli k večnemu počitku. Težka in zahrbitna bolezen ga je dalj časa odtegovala pedagoškemu delu, za katerega je bil ves vnet in je bil tudi vzor učitelja-vzgojitelja. Vzgojil je celo vrsto šolskih generacij, ki so mu tudi hvaležne.

Kot vzgojitelj naše šolske mladine ni nikdar pomislil na napore, ki jih zahteva učiteljski poklic. Vztrajno in nesebično je dajal svojim učencem in svoji okolici izven šole vse svoje sile na razpolago in zdelo se je, kot bi utrujenosti sploh ne poznal. Kazal se je kot človek, ki se mu ni bilo treba vedeti, da je narela njegovo telo težka bolezen. Ko je ugotovil zdravnik, je sprva sploh ni hotel priznati in je hotel delati dalje, ker je vedel, kako zelo potrebuje naše šolstvo dobrih učiteljev in vzgojiteljev. Končno je moral leči in ni več vstal. Njegova močna volja in želja po življenju in delu med mladino sta morala podleči.

Tovariš Gojko je predstavljaj v naših vrstah pravi lik pedagoškega delavca, neustrud-

ljivega borca za kakovost šolskega dela, značajnega tovariša, ki je vsakomur odkrito povedal svoje misli. Tako je bilo med stanovanjskimi tovariši kakor tudi med okolico izven šole. Zato pa je bil tudi splošno priljubljen med vsemi, ki so poznali njega in njegov značaj.

Cepprav zahteva šola mnogo od učitelja, ki zavestno izpolnjuje svoje dolžnosti do družbe, ki mu zaupa v vzgojo svojo mladino, je še vedno našel tovariš Gojko dovolj časa, da se je uspešno udeleževal tudi izven šole. Tako je bil zelo aktiven pri pevskem zboru na Vidmu, prav tako pa je tudi dolga leta marljivo sodeloval pri videmskih gasilcih, da ne omenimo tudi stanovske učiteljske organizacije, in povsod tam, kjer je bila potrebna njegova pomoč. Kakor je bil nesebičen v osebnem življenju, tako je stavljal družbi svoje sile na razpolago, kljub temu da je imel nujno pravico in tudi dolžnost, da bi si čuval zdravje.

S tovarišem Gojkom je legel v prerani grob eden izmed najboljših pedagoških delavcev v našem okraju. Z njegovo smrtjo je nastala v naših vrstah občutna vrzel. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

Slava tovarišu Gojku!

D. R.

Poverjenikom Prešernove družbe!

1. Prosimo, da nam javite najkasneje do 25. julija število do tedaj vpisanih članov Prešernove družbe ne glede na to ali so članarino že plačali in ste jo vi odvedli ali ne. Posebej, navedite število tistih članov, za katere predvidevate, da se bodo vpisali v članstvo tedaj, ko jim boste obenem že tudi ponudili knjige (t.j. v mesecu novembru).

Najkasneje 1. avgusta moramo tiskarnam sporočiti naklado v kateri naj tiskajo letošnje knjige Prešernove družbe. Zato opozarjamo poverjenike in vso javnost, da bomo kasnejša sporočila in vpise le težko upoštevali.

2. Do 1. septembra nam javite koliko in katere izmed petih knjig želite v polplatno oz. plat-

no. Doplačilo za vezavo koledarja v polplatno je 100 din, v platno pa 200 din, za vsako izmed ostalih knjig pa v polplatno 80 din in v celoplatno 160 din.

3. Pohitite z vpisovanjem članov. Ker bo stala družbo vsaka zbirka preko 500 din, storite vse, da zberete čimveč podpornih in ustanovnih članov. Imena podpornih in ustanovnih članov, ki bodo plačali članarino do konca tega meseca bomo objavili lahko še v koledarju za leto 1954, sicer pa šele v naslednjem letu.

Kadarkoli nam pišete, nam sporočite tudi točen naslov, kjer naj bo navedena tudi pošta in železniška postaja.

Glavni odbor
Prešernove družbe

Zaključena je trojna politična konferenca v Atenah

V Atenah je bila zaključena politična konferenca, ki je trajala tri dni. Konferenca ni le potrdila splošne linije trojne deklaracije od 24. junija 1953, temveč je napravila tudi nov korak s tem, da je obdelala konkretno politično stališče treh držav do poglavitnih problemov sedanosti.

Težnja določenege popuščanja mednarodne napetosti, ki je nastala v svetu v novejšem času, terja, da vse države, med njimi tudi Grčija, Turčija in Jugoslavija, čedalje bolj uporabljajo diplomatsko-politična sredstva. Konferenca je to tudi upoštevala.

URADNO POROČILO O KONFERENCI

V skladu s 1. členom trojne pogodbe o sodelovanju in prijateljstvu med kraljevino Grčijo, rep. Turčijo in FLRJ, podpisano v Ankari 28. febr. 1953 je bila od 7. do 11. julija 1953 v Atenah prva konferenca treh zunanjih ministrov. Grčijo je zastopal g. S. Stefanopoulos, Turčijo g. prof. F. Küprülü, Jugoslavijo pa gov. Aleš Belher.

Na tej konferenci so trije ministri proučili svetovni položaj, zlasti pa položaj v sosedstvu treh držav. Pri razgovoru so ugotovili popolno istovetnost mnenj o stališču treh držav do mednarodnih dogodkov. Sklenjeno je namreč bilo, da bodo te države še nadalje ohranile odločnost in budno stališče, da bi prispevale na najbolj konstruktivni način k zmanjšanju napetosti in rešitvi mednarodnih vprašanj. V tem smislu se bodo tri vlade posvečevale, da bi zavzele skupno stališče vsakokrat, ko bi to zahtevala sprememba položaja, zlasti na Balkanu. Ker je namen vseh držav pomagati pri utrjevanju miru

in stabilnosti na Balkanu, so trije ministri, ki so proučili različne vidike sedanjega položaja na tem območju potrdili miro-ljubne namene svojih držav do svojih sosedov predvsem pa so se sporazumeli, da je neodvisnost Albanije eden izmed pomembnih elementov miru in stabilnosti na Balkanu.

Po drugi strani so zadovoljivo ocenili uspehe, ki so jih dosegli na različnih področjih trojnega sodelovanja. Da bi to sodelovanje okrepili in nadaljevali, so se trije ministri sporazumeli o teh uprehih.

1. Da bodo ustanovili stalni sekretariat, katerega naloga bo pripravljati konference zun. ministrov, hkrati pa proučevati vsa vprašanja, ki sodijo v politično in kulturno sodelovanje treh držav ter o njih opozarjati prizadete vlade. V tem sekretariatu bo po en visoki diplomatski predstavnik vsake države izmed teh držav in stalni biro.

2. Da bodo naročili generalnim štabom, katerih priporočila so trije ministri z zadovoljstvom odobrili, naj prouče na svojem prihodnjem sestanku osnove za pospešitev trojnega vojaškega sodelovanja in ustrežne oblike, ki mu jih je treba dati.

3. Da bodo ustanovili komite »ad hoc«, sestavljen iz izvedencev za gospodarstvo in trgovino, ki bo proučeval možnosti in načine trojnega gospodarskega sodelovanja.

Ob koncu svojega dela so trije zunanji ministri z zadovoljstvom ugotovili, da se je trojna pogodba že zaradi doseženih uspehov utrčila kot varno orodje za krepitev miru in množičnosti balkanskih držav in kot pomemben prispevek za splošno varnost.

GOSPODARSKE ZANIMIVOSTI

PRICHELI SO Z GRADNJO ŽELEZNIŠKE PROGE KNIN—ZADAR

Železniško gradbeno podjetje »Vladimir Gortan« je pričelo graditi barake za stanovanja delavcev, ki bodo delali na tej progi. Na terenu stoji že znaten vojni park in tudi ostala sredstva za razstreljevanje tunelov. V letošnjem letu namenjajo zgraditi 20 km, in to na enem izmed najtežjih terenov, koder bo tekla proga. Predvidevajo se, da bodo pri tem delu zaposlili okrog 3000 delavcev.

DVAKRAT VEČ TUJIH TURISTOV V NAŠI DRŽAVI KOT V PREJŠNEM LETU

Kljub temu, da je turistična sezona pri nas začela z zamudami, je v prvih petih mesecih naša letovišča in klimatska zdravilišča obiskalo skoraj dvakrat več tujih turistov kot v preteklem letu. V lanskem letu je v prvih petih mesecih obiskalo našo državo 21.341 tujih turistov, medtem ko jih je v letošnjem letu obiskalo 50.077. Največ od teh je Nemcev, Avstrijcev, Angležev itd.

DVIGNILI SO LADJO, KI JE 36 LET LEŽALA NA MORSKEM DNU PRI SPLITU

Stara potniška tovorna ladja »Schwarzenberg« z 900 bрт., dolga 68 metrov, je ležala 36 let na morskem dnu pri Vinjšču v bližini Splita. Omenjena ladja je bila potopljena v času prve svetovne vojne od torpeda neke italijanske podmornice, ko je plula od Šibenika proti Splitu. Pred nedavnim jo je ekipa »Labina« od podjetja »Brodospas« iz Splita, po 37 delovnih dneh dvignila na površino in privlekla v splitsko severno luko. Ladjo bodo dokovali v ladjedelnici »Vicko Krstulović«. Ladijsko korito je dobro ob-

varovano, kljub temu da je vse poraslo s školjkami. Prav tako je v dobrem stanju motor ladje.

TRGOVINSKI SPORAZUM Z NIZOZEMSKO

Novi jugoslovansko-nizozemski sporazum določa blagovno izmenjavo v vrednosti približno 45 milijonov goldinarjev. Jugoslavija bo izvažala v Nizozemsko lesene izdelke, sulfatno celulozo, okensko steklo, nezgorljiv material, cink, svinec, antimon, hmelj, koruzo, tobak, suhe slive, vino in drugo blago. Uvažala pa bo elektrotehnični material, stroje, kemijske izdelke, sladkorno peso, lan, semenski krompir in dušikova gnojila.

NOVE POSILKE PŠENICE IZ ZDA

V reškem in splitskem pristanu iztovarjajo štiri ladje, ki so pripeljale skupno kakih 38 tisoč ton pšenice kot pomoč iz Amerike. S to količino bodo zaključene pošiljke za gospodarsko leto 1952 in 1953, ki jih daje Amerika naši državi na račun pomoči.

Iz Amerike nam pošljejo tudi 80.000 ton pšenice v okviru pomoči za novo gospodarsko leto 1953-54. Prvo ladjo s to pšenico pričakuje konec julija. Do konca avgusta bomo dobili tudi te 80.000 ton pšenice. Na Reki pa iztovarjajo 10.000 ton sladkorja iz Brazilije. Do konca meseca ga bomo dobili še 8500 ton. S to pošiljko bodo popolnoma zadovoljene potrebe, dokler sredi avgusta ne pride na trg domači sladkor.

Razen tega bo do konca tega meseca prispelo tudi 2600 ton maslač, kupljenih iz preduma ameriškega dela tristranske pomoči za gospodarsko leto 1953-54.

Dvoličnož ne spada v organizacijo SZDL, še man pa v ZK

(Nadaljevanje s 1. strani)

dejanja in misli so daleč od tega. Sicer jih naši delovni ljudje vse bolj spoznavajo. Njihove namere nam pogosto odkrivajo, toda še vedno prepričani. Zelo težko si ponekod prebija resnica svojo pot, ker ji nasprotujejo razni birokratski in sovražni elementi pa tudi lastni oportunizem. Preden so n. pr. iz govorice o nepoštenem delu Pešaka, Kovačiča, Papeža in drugih odkrita dejstva in ugotovitve nastale, so mnogi izgubili upanje, da se bo proti njim sploh kaj pokrenilo.

Se vse premalo smo bučni, premalo kritični, premalo ekspeditivni. Zaradi tega nehoti še vedno dajemo možnosti pojavom gospodarskega kriminala, prizanašamo povampirjenemu birokratizmu, da se maskira z raznimi frazami.

Borba za resnični socializem je nerazdvojljiva od borbe za lik socialističnega človeka, neustrašnega borca za socialistične družbene odnose, za napre-

dek, kjer ni mesta za janusa, to je dvoličnoža in političnega špekulanta, ki se prilagaja situaciji, da bi zadovoljil svojemu apetitu. To borbo moramo voditi mi, to je naloga vseh članov SZDL, še posebej pa komunistov. Zato bo prav, da v smislu ugotovitev plenuma CK ZKJ, ki so popolnoma identične z razmerami v naših organizacijah, večkrat o njih razmišljamo, si na sestankih članstva iz oči v oči povemo, gradimo vsa dejanja in ravnanja, ki zavirajo napredek socializma in kvarno delujejo na vzgojo socialističnega človeka in vse nepoboljšljive elemente brezstanovske ali druge »kolegialnosti« obsojimo kot škodljive za našo organizacijo.

VREMENSKA NAPOVED za čas od 16. do 26. julija

Splošni značaj vremena se bo bistveno zboljšal. Prevladovalo bo lepo poletno vreme z rednimi krajevnimi nevihtami.

(Podpis)

Naročam »POSAVSKI TEDNIK« z dnem 1953 in mi ga pošljite vse do pismene odpovedi.

Naročnino din Vam nakažem po poštni položnici na Vaš čekovni račun pri NB 615-T-145.

Čitljivo izpisan naslov:

Kraj Štev.

Pošta

Na Loščah bodo proslavili Dan vstaje

Mnogo vasij je, katerih prebivalci so se med narodnoosvobodilno borbo še posebno izkazali s svojim vztrajnim sodelovanjem z borci, podporo NOV in svojo neprimerno ljubeznijo do velike stvari, za katero so padale neštete žrtve. Med te vsekakor spadajo Loščani, ki so med borbo pokazali toliko zvestobe in nudili borcem toliko podpore, kakor le malokje. In Loščani, prebivalci vasi pod Bohorjem, hočejo letošnji Dan vstaje proslaviti še posebno slovesno. Povabili bodo vse prijetelje in znance-borce iz narodnoosvobodilne borbe, s katerimi jih veže trdno tovarištvo iz te najslavnejše dobe. Njihova velika želja je, da se vsi povabljenci na ta dan odzovejo povabilu in se podajo v stari partizanski kraj, kjer bodo deležni najprijetnejšega sprejema. Spet jih bo pozdravila dobra partizanska mati Zupaneva. Spet jih bo sprejelo nešteto src, ki so v najhujših dneh bila zanje in jih z njimi zvarila v največjo zvestobo in tovarištvo. Loščani zato komaj čakajo na trenutke, ko bodo zonet zagledali znane obraze borcev, s katerimi jih je na življenje in smrt družila velika borba za svobodo našega naroda.

Toda še nekaj je, kar bo še bolj dvignilo proslavo tega dneva. Na ta dan bo na Loščah prvič posvečena električna. Poleg velikega zgodovinskega dneva vstaje bodo Loščani praznovali tudi gospodarsko zmago. Znano je, da prihaja z elektriko v vas tudi kulturni in gospodarski napredek. Kako vrače so si Loščani želeli te pridobitve! Vča-

sih — smelo smemo to trditi, niti v sanjah niso pričakovali, da bi ta želja mogla kdaj postati resnica. Toda uvideli so, da se morajo zaneseti na lastne sile in pa pomoč najboljših, onih, ki so tudi v NOB žrtvovali vse napore za našo stvar. Zgrabil so za delo. Mnogo znova je poteklo, nešteto naporov je bilo treba premagati, da se je ta njihova želja uresničila. Toda kakor v osvobodilni borbi niso štedili z napor, ki so nam vsem prinesli osvobodjenje, tako je tudi ta njihov trud prinesel zmago. Dan vstaje bo letos zanje tudi dan zmage, zmage njihove volje in hotenja.

22. julija se bo slavje razvijalo takole:

Ob 5. uri budnica godbe na pihala »Svobode« na Senovem.

Okrog 6. ure se bodo zbrali vsi udeleženci pred garažo. Temu sledi počastitev spomina padlih pred spomenikom. Zatem bo odhod v Lošče.

Ob 11. uri bo na Loščah otvoritev proslave s pozdravnimi govori.

Ob 12. uri bo priključitev elektrike, kateri bo sledilo partizansko rajanje.

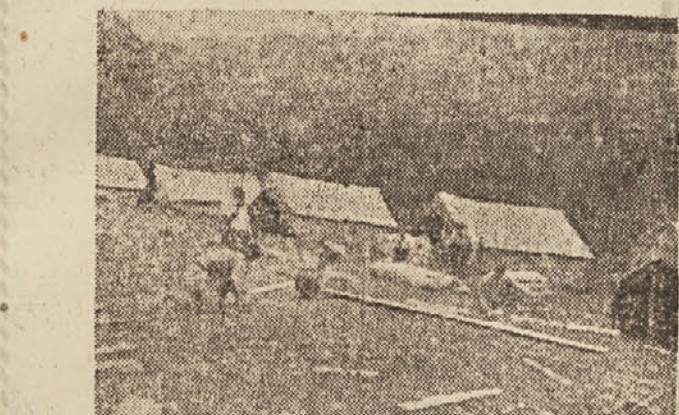
Se enkrat: Loščani vabijo medse vse borce s Kozjanskaja, vse, ki cenijo velike napore narodnoosvobodilne borbe, vse, ki jih s to vasjo pod Bohorjem družijo spomini na težko, o ponosno dobo naše osvoboditve!

L. A.

Pri tabornikih

Tovariš urednik!

Pošteno nas je presenetil članek pod gornjim naslovom v zadnji številki Vašega tednika. Kako neki Vam pride vse to na ušesa? Ko smo članek prebrali, smo morali seveda vsemu pritrditi. Veseli nas, da ste se vsaj Vi spomnili na nas. Potožiti se Vam moramo, da smo preživeli vseh 14 dni v velikem pričakovanju. Vedno so nam različne množične organizacije obljubljale obisk, katerega pa na žalost nismo dočakali. Posebno smo se veselili obiska mladinske organizacije iz Vidma, za katero smo pripravili lep program ob tabornem ognju. Taborni ogenj je kljub temu dogoreval, vendar brez njih.

Dobro bi bilo, če bi se pobliže seznanili z našim delom. Zato smo se odločili, da Vam naše življenje v platenih hišicah, ki je bilo zelo pestro, natančneje opišemo.

Tabornjenje se je pričelo 1. julija. Rečeno je bilo, da bo preko 50 mladih tabornikov, a na žalost se jih je zbralo le 23. Vsem nam, ki so imeli možnost udeležiti se tabornjenja, naj bo žal, ker niso bili deležni lepote in zanimanja taborniškega življenja.

O streljanju ste že nekoliko slišali, toda to streljanje ni bilo le za zabavo. Po večkratnih vajah smo priredili strelsko tekmovanje. Med taborniki so bili: Zorenč Franc, 45 točk, Znidaršič Franc 25 točk, Hraščel Vinko 20 točk in drugi. Tabornice pa je treba posebej pohvaliti, ker so v skupnem plasmatu premagale tabornike. Prva je bila Vidmar Olga s 36 točkami, druga Križec Ana 32 točk in tretja Travnika Mira 29 točk. Kljub vremenskim neprilicam smo Krko temeljito izkoristili. Nekaj se jih je naučilo plavati, druge je seveda prehitel čas. Večkrat bodo morali v

GASILSKE VAJE V MALEM OBREŽU

PGD v Malem Obrežu je mlado, vztrajno pa si prizadeva dohiteti ostala gasilska društva v Dobovi, ki imajo bogato tradicijo. Dava želja PGD Mali Obrež je gasilski dom. Upajo, da bo tudi ta zrasel po vztrajnem in napornem prizadevanju, ki ga kažejo prebivalci Malega Obreža.

V nedeljo so priredili gasilske vaje. Udeležba je bila lepa. Odzvala so se tudi gasilska društva, ki so sodelovala pri izvajanju gasilskih vaj. Prvo mesto je osvojilo gasilsko društvo Mostec, ki je sploh eno najboljših društev v Dobovi.

PGD Mali Obrež želimo obilo uspehov!

vodo, pa se bodo tudi oni naučili.

Iger je bilo na pretek. Prejšnji mislili nismo, da je mogoče v tako kratkem času doživeti toliko različnih iger. Najbolj so nam ugajale tekmovalne igre in igre z žogo.

Hodili smo tudi na izlete. Občudovali smo lepo bližnjo okolico Kostanjevce ter istočasno spoznavali bujno rastlinstvo. Razen več krajših izletov smo izvedli tudi enodnevni izlet na Ravno goro. Med potjo smo se ustavili pri Titovi ko-

ganizaciji nam je največ povedal tov. Lavrenčič, ki nas je obiskoval dnevno in nam nudil vse potrebno znanje za izpite. Zdi se nam, da ne bi bilo prav, če se ne bi nekoliko pohvalili, kajti vsi pionirji smo taborniški izpit uspešno končali. Dosegli č, kjer smo se spomnili na našega Maršala in druge bore. Srečo smo imeli, da smo našli na celotno planjavo jagod, katere so nasitile vse naše sladkosnedne želodčke. Ne mislite, da so bili dežurni, ki so ostali doma, prikrašani. Tudi nanje smo smo veliki smoter postali smo pravi taborniki. Ob tabornem ognju smo obljubili, da bomo vestno izpolnjevali taborniška načela. Sprejeli smo pismena priznanja, katere bodo z veseljem pokazali ob novem šolskem letu vsem šolcem, ki niso imeli v letošnjih počitnicah te priložnosti. Pa tudi med šolskim letom ne bomo držali križem rok. V sleherni šoli bomo skušali organizirati taborniško organizacijo, kajti le takrat bodo imeli možnost vsi ljubitelji narave uživati počitnice v prelepi naravi.

Največjo pomoč v času našega bivanja v Kostanjevci nam je nudila organizacija AFŽ iz Kostanjevce. Pri članicah omenjene organizacije smo dobili brezplačno potrebno zelnjavo. Pionirji prve izmene se tej organizaciji najlepše zahvalujemo, nosebno še ker so nas že prvi dan z navdušenjem sprejeli ter nas povzeli v sladko medico in žemljami.

Pozdravljajo Vas pionirji na tabornjenju pri Kostanjevci

Delo sindikalne organizacije železničarjev v Sevnici

Kakor povsod, tako obstaja tudi na postaji v Sevnici sindikalna organizacija železničarjev. V začetku se seveda niso hoteli vsi člani v sindikalno organizacijo. Pozneje pa, ko je preti- la nevarnost odpusta, so brez nadaljnjega vsi postali člani sindikata.

Delo starega odbora te organizacije nikakor ni pohvalno. Predsednik na primer se ni udeležil niti enega sestanka.

Sindikalna organizacija železničarjev v Sevnici je imela tudi svoj redni letni občni zbor. Vendar nam še ni znan izid volitev, ker nismo imeli še nobenega masovnega sestanka. Le po ovinkih slišimo, kdo da je predsednik. Dobro bi bilo da bi nov upravni odbor preko časopisa obvestil članstvo, kdo je novi predsednik, ako že ne morejo sklicati masovnega sestanka.

8. junija se je vršila konferenca po upravni liniji. V odboru sindikalne organizacije (kar je bilo opaziti na konferenci) ni nobenega člana ZK. Pravijo da komunisti niso prišli, ker so vsled tega, ker ravno oni skušajo odstraniti to kar razdvaja skupnost.

Ta sindikalna podružnica je priredila tudi družabni večer. Pripomniti moram, da so pri nas tudi delavci, ki niso v službi in čakajo na pokojnino. Ker smo imeli denar, bi lahko tudi tem ljudem, ki potrebujejo po-

moči, priskočili na pomoč, čeprav z manjšo vsoto in bili bi hvaležni. Družabni večer bi pa po mojem mnenju v taki obliki lahko izostal.

Izkopavanja pri Dobovi se nadaljujejo

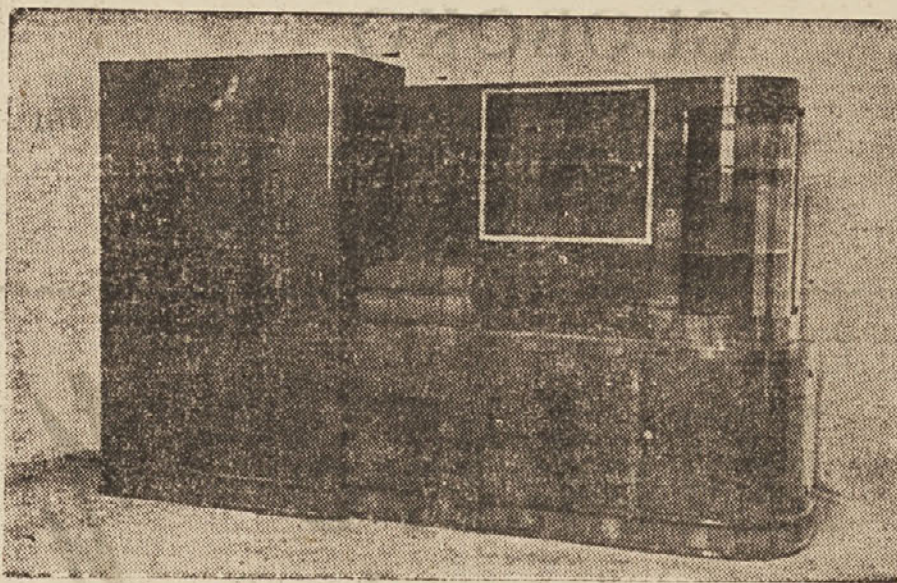
Iz razgovora našega dopisnika s tov. Suplovskom, ravnateljem Posavskega muzeja v Brežicah, posnemamo:

Tako na Velikem Obrežu pri Dobovi kakor v Selah v bližnji okolici nadaljujejo izkopavanja Na Velikem Obrežu so bili izkopani trije grobovi — eden z dvema žarama, eden brez žare s samim okostjem, pepelom in ogletem. V Selah pa so pri kopanju našli na zid, ki je najbrž iz časa staroslovanske tamojnje naselbine. Zanimivo je, da so to kmeti v izkopali 30 do 40 skeletnih grobov pred narodno osvobodilno borbo, a do načrtnih znanstvenih izkopavanj doslej ni prišlo.

Nuino bi bilo da bi tudi ostali forumi razumeli potrebo nadaljnjega raziskovanja, kakor ga razumejo okrajni funkcionarji iz Krškega, ker bi tako prišlo do marsikaterih pojasnitve iz zgodovine tega okolišja, ki je, sodeč po izkopavanjih in dosedanjih odkritjih, v preteklosti bil tako velikega pomena.

D. V.

Tovarna pohištva v Brežicah

CESTITA K NARODNEMU PRAZNIKU 22. JULIJU VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM

Gospodinjski kotiček

Šola za neveste

Nekoč je bila navada, da so se mlada dekleta poročila, ne da bi bila vedela, kakšne naloge jih pravzaprav čakajo. Gospodanja mora torej marsikaj znati, če hoče dom ohraniti in ga spretno voditi.

Kaj mora vsaka žena znati?

Znati mora vsaj nekaj računstva. Razumeti se mora na preprosto knjigovodstvo, da zna urejevati prejemke in izdatke. Skozi njene roke gre večina denarja, ki ga mož zasluži. On mora zahtevati, da bo ta denar prav obrnila in z njim čim bolj gospodarila.

Tudi o blagostanju mora imeti žena nekaj pojma. Presoditi mora znati kakovost mesa, živil, obleke in vsega drugega, kar je družini potrebno. Vedeti mora brez tujih nasvetov, ali bo dobila za svoj denar pravo protivrednost. Žene, ki spečejo kokoš, pa iz nje prej ne pobere drobovja, spadajo samo še v humoristične liste in bodo še tam počasi izumrle, ker kmalu ne bo nikogar, ki bi verjel, da je kaj takega mogoče.

Žena se mora naučiti kuhati preprosto, a dobro. Ni treba da bi nosila na mizo razne posebnosti, pač pa je potrebno da ve, kako se skuhaio razne domače jedi da so okusne in tečne. Skopice denarja ni težavno gospodariti, pač pa s skromnimi dohodki.

Tudi znanje šivanja in krpanja je potrebno. Brez tega bo vsaka ženi v zakonu narobe hodilo. Naučiti pa se mora tudi najpreprostejših poimov o negi bolnikov in dojenčkov.

To so glavne dolžnosti. V sedanjih razmerah to ne bo tako težavno. Pri nas obiskujejo dekleta od 17 do 18 let tečaje za kmetice in ženske mladino, kjer se bodo vse gornje stvari naučile. Po raznih oddaljenih vaseh pa so pozimi gospodinjstvo — kuharski tečaji, kjer jim nudijo vse znanje.

ANEKDOTE

Kdo je najbolj hraber

Churchillov zet je bil nadvse zadovoljen, če je spravil svojega tasta v zagato.

Tako ga je nekoč vprašal: »Kdo je po vašem mnenju bil najbolj hraber državnik v zadnji vojni?»

»Mussolini.«

»Kako to?»

»Popolnoma enostavno — odgovori Churchill porogljivo, »on je edini bil tako hraber, da je ustrlel svojega zeta.«

Rabelais na smrtni postelji

Rabelais je živel trinajstdeset let. V svojem življenju je vedno stresal domislice in zbijal šale. Po pripovedovanju njegovega biografa je na smrtni postelji dejal:

»Spustite zaveso — šala je končana.«

Odgovor Anatola Francea

Nekega dne je nekdo zaprosil Anatola Francea, da mu objasni razliko med časom in večnostjo. France ga je pogledal in dejal: »Ako bi mi čas dopuščal, da vam to pojasnim, bi vam bila potrebna cela večnost, da bi stvar razumeli.«

Lafayette in angleščina

V času bivanja v ZDA je imel Lafayette mnogo neprilik, ker ni znal angleškega jezika. Nekega večera je na banketu, ki je bil prirejen njemu v čast, vprašal svojega soseda:

»Kaj je novega pri vas?» — to se je bil namreč naučil na pamet.

»Včeraj mi je umrla žena,« mu je ta odgovoril.

Lafayette, ki je od vsega razumel samo »žena«, in je mislil, da govori o novosteljenem zakonu, se je pošalil in rekel: »Zavidam vam to srečo...«

Ni za pse...

Slavni francoski zdravnik Claude Bernard je nekega dne obiskal svojega kolega in prijatelja Beladra in ga zalotil, ko je pil konjak.

»Ti piješ alkohol?« mu reče Claude Bernard. »Ali veš, kako grešiš? Imam dokaze, imel sem dva psa iste pasme. Dajal sem jima enake obroke hrane, enemu od njiju pa sem mešal hrani raziskovanja sem ju žrtvoval.

alkohol. Pa da vidiš, v interesu ugotovil sem, da je varjenje psa, kd je »pil«, bilo sporno. Kaj ti misliš o tem?»

»Mislim,« odgovori Belard, »da alkohol ni za pse.«

Zgodaj je prišla

Nemška pesnica Marija von Ebner-Eschenbach je bila povabljen na večerjo, katero je pa malo zamudila, tako da so jo ostali gostje morali čakati. Brž ko se je pojavila, je eden izmed gostov šepnil svojemu sosedu: »Žena, ki ni ne lepa ne mlada, se ne bi smela nikoli zakasnit.«

Pesnica, ki je slišala to pripombo, je z ljubeznivim nasmehom odgovorila: »Če ima žena smolo, da mora sedeti za isto mizo z nevednimi ljudmi, potem je — kadarkoli že pride — zgodaj prišla.«

Kino Brežice

18. in 19. jul. Walt Disneyjeva barvna risanka »Barbie«. V nedeljo ob 10. uri matineja.

21. 22. in 23. julija premiera ameriškega pustolovskega filma »Afera v Trinidadu«. Rita Hayworth, Glenn Ford.

24. julija premiera ameriškega pustolovskega barvnega filma »Kanean Horatio Hornblower«. Gregory Peck, Virginia Mayo.

V kratkem bomo predvajali barvne cowbovske filme »Skoki Missouri« in »Smoky«.

Kino Sevnica

18. in 19. julija ameriški film »Ne naj mi žalostnih pesmi«.

Sevni

v okraju Krško

18. julija v Zabukovju, 20. julija v Krmelju, 23. julija v Cerkljah in Blanci in 26. julija v Leskovcu.

v okraju Klanjec

25. julija v Dibravici, 22. julija v Luki.

v okraju Samobor

28. julija v Samoboru.

Dobrica Cosić:

DALEČ JE SONCE...

Nato pa je zašumelo; mrak okrog njega je šumel prav tiho, nato pa glasneje in glasneje. Slišali so se glasovi... Mrak je strašno šumel in nekaj kričal, a nenadoma je iz vsega tega začul razločen in strasen glas:

»Pridi ven! Kaj čakaš?»

»Odpri je oči: prst na petelinu se je stiskal in petelin je škrtal. Strela ni slišal.

... Ko je prišel k sebi in dvignil glavo, mu je bilo grozotno mraz; po vsem telesu je drgetal; okrog njega je bilo tiho.

»Živ sem... Živ sem!« je Jovan šepnil.

Krčevito je stisnil sneg, ki ga je držal v pesteh in ponovil: »Da! Saj sem živ!«

Izvelkel je eno roko, si obrišal sneg z obraza in napeto prisluhnil. Razen tihega žuborenja vode pod ledom ni bilo ničesar slišati. Nekaj trenutkov je tako obstal, nato pa se počasi izvlekel iz dupline in znova prisluhnil. Nič sumljivega. S pomočjo vej se je komaj vzpel po bregu; ozrl se je okoli. V mesečini se je lesketala poledenela skorja. Po polju razsuto je črnelo grmovje in drevje. Tam sodej v temnem gozdu so lajali psi; bila je vas.

»Spet sem se izmotal! Toda

kakó? Več sreče je bilo vmes kakor znanja!« je tiho spregovoril, si otresel sneg z obleke in se napotil v smeri, kjer se mu je zdelo, da je vas, v kateri ga pričakuje veza.

Mokre opanke in hlače so kmalu oledeneli. Utrujen in premražen je le stekla korakal. Moral je sezuti opanke; v nogavicah mu je manj drselo in je hitreje korakal. Dolgo je že hodil, toda vasi, ki jo je iskal, ni bilo nikjer. O tem, kar je preživel, ni razmišljal. Zelo malo je razmišljal tudi o četi; niti slutil ni, da se ji je kaj hudega pripetilo; želel si je, da bi se z njo čimprej sešel, pa je hitel, kakor da ga čaka četa na domjenem mestu.

Ni vedel koliko je ura. Stežka se je orientiral; po mesecu je doletel samo strani neba Polja, griči, gozdovi, poti vse se je to noč spremenilo. Dolgo je hodil, ne da bi mu uspelo se orientirati. Po petelinjem petju sodeč, se je že močno bližalo jutro, toda vasi ki jo je iskal, ni bilo nikjer. Pomislil je, da ga dan lahko dohiti takole prezeblena na praznem polju, da ga tako lahko utamejo četniki, na se je prestrašil in stopil še hitreje, skoraj stekel je proti vi-

soki vrsti drevja, ki ga je videl na robu neke vasi. Sneg mu je raztrgal nogavice, z golimi petami je gazil po ledu, toda mraz za ni čutil.

Ob svitu, ko se je dalo že lepo razgledati, je prišel do stajne v svinjaku na robu vasi. Videl je, da je to velika moravska vas, ki je ni spoznal, ker so si vse vasi v ravnini druga drugi podobne. Znova je začel v težak položaj. »Toda kaj je z menoj? Kaj mi nesreča tiči na vratu kot naglušni ženski, kakor je rekel Djudje,« je zaskrbljeno mislil in opazoval okolico. Stopiti v hišo ni smel, lahko bi bila četniška. Če bi se odpravil v svinjak, ga bodo spet tu našli. Če bi šel dalje, kam naj gre?

Ni bilo drugega izhoda: preskočil je plot in se zavlekel v svinjak med debele svinje. Svinje so morno smrčale; njegova navzočnost jih ni vznemirjala. Prezeble noge je potisnil pod mehki, topli trebuh črne pitane svinje. Niti premaknila se ni, samo nekajkrat je zakrutila, kakor da se jezi, ker jo moti v dremanju. Roke je Jovan potisnil pod želodec druge svinje s ponešenimi ščetinami in tako skrčen obsedel. Zada je njim so v zidu cvileli miši. Te živali

so mu bile že od nekdaj zoprne. Jovan se je nasmešnil: prvič v življenju miši niso bile ostudne.

Kavke in vrabci so se v jatah spuščali na svinjak. Kavke so resno in mirno stale na prečnikih in se s kljunč česljale pod krili, kakor bi obirale uši. Vrabci so zganjali hrup, se spuščali na prazna korita, poletavali k svinjam, se prestrašili Jovana in vzletavali na plot.

Nekaj kasneje se je pojavila debela šepasta ženska z lesenim koritom zrobane koruze za svinje.

»Ojej, ko me bo zagledala! Ženske tu ne morem napraviti za jetnico. To bi moral vendar prej pomisliti,« Jovan je drhtel, ves onemogel od mraza, utrujenosti in strahu.

»Pujsi! Pujsi! Pujsi!« je vabila ženska.

Svinje so malo dvignile glave, obrnile k njej svoja od sala naglušna ušesa in kar dalje ležale. Jovan jih je suval in dregal, da bi vstale, a so ga s krmežljivimi, drobnimi očmi začudeno opazovale.

»Pujsi-i-i! Strela, čemu ne pridete ven?»

Jovan je na vso moč suval svinje, a niso hotele vstati. Skripnila je lesa, ženska je prišla do korita, vsula vanje koruzo in začela s palico izganjati svinje. Jovan se je zavlekel prav v kot in skrčil noge. Ženska je preklinjala svinje, ker jih je pilčil mrtvoud, se pripognila, da

bi jih spravila ven, pa je opazila Jovana, se naglo umaknila nazaj in prestrašeno vzkliznila sredi svinjaka:

»Kdo pa si? Kaj hočeš tu? Ej, Radislav!« je vzkliznila in pohitela iz svinjaka.

»Mati ne bojte se! Ne bojte se, pridite bliže, prosim vas! Pridite brez strahu!« je proseče vzkliznil Jovan.

Ona ga je stoje pri lesi svinjaka presenečeno gledala.

»Pridite bliže, da vam povem! Ne bojte se!«

»Kdo pa si? Zaboga, kaj hočeš tu? Kakšna smola te je pri nesla?« Se mu je približala in njen glas je bil strog, a obenem tudi sočuten.

»Iz rudnika sem pobegnil, pa me je jutro tukaj zateklo. Koga pa imate doma, mati?« se je Jovan poslednjič v tem dnevu zlagal.

»Ej, ej! Ponoreli so na te rudnike... Naprej in naprej zbira-

li in seganjajo ljudi. Revčki pa bežijo, bog daj, da bi se jim vsi razpodili. Od kod pa si, in čigav si sinko, če te smem vprašati?»

»Od Kraljeva sem. Niste mi povedali, mati, koga imate doma?« je čepel ob svinjah dejal Jovan.

»Sina imam snaho in tri vnukke bog mi jih obvaruj žive. Ne boš se če govoriš resnico. Tako bom poklicala sina. Jaj, ubože nesrečni saj si bos! In po vodi si brodil! Ej, Nemci, da

bi vam vid pobralo in bi vas vaše matere s palico iskale po belem svetu, kamor so vas poslale...« je ženska s kletvijo odšepala v hišo.

23. POGLAVJE

Na Moravi je vlekla košava in grizla v obraz. V grmovju so pokale poledenele veje. Partizani so se čepeli stiskali za debelimi grčaviimi topoli in molčali. Pavle in Vuk sta hodila ob bregu navzgor in navzdol, postajala je prišuškovala in spet hodila.

»Ni ga. Nekaj se mu je moralo pripetiti,« je Pavle zaskrbljen spregovoril.

»Kaj neki bi se mu zgodilo? Presneto bom napravil red med kurirji. Enega samega je treba pa bo videl. Če ni mrtve, ga bom postavil pred vojno sodišče,« se je jezil Vuk.

»Kdo ve, kaj je bilo. Sedaj nam nič ne pomaga misliti, čemu ni prišel. Pogledaj košava bo Moravo vklečila v led... Nocoj moramo priti na ono stran.«

»Moramo! Prebrladi bomo, če ne bo šlo drugače!«

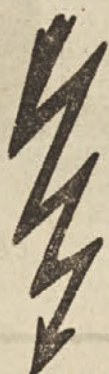
»Počakaj, najprej bomo sami skušali najti brod in čolne. Če prei bi morali to storiti. Pošlji nekaj ljudi na prejšnji breg. Počiva tudi midva. Naj pove-mo ljudem kakšen je položaj, kaj misliš? Morda bodo oni kaj boljšega predlagali.«

Vuk je brez odgovora stoil za Pavlom. Bila je že gluha noč ko sta se za to odločila.

KMETIJSKA ZADRUGA GLOBOKO

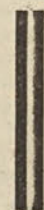
ČESTITA VSEM SVOJIM ČLANOM IN PREKO NJIH
VSEMU PREBIVALSTVU K PRAZNIKU
DNEVA VSTAJE

Elektro KRŠKO

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
K DNEVU VSTAJE — 22. JULIJU!

Bolnica Brežice

ISKRENO ČESTITA K NARODNEMU PRAZNIKU
— DNEVU VSTAJE

VSEM SVOJIM BOLNIKOM KAKOR TUDI
OSTALEMU PREBIVALSTVU!

Delovni kolektiv

RUDNIKA SIENOVVO

čestita vsem rudarjem v Sloveniji
ter preko njih vsemu delovnemu ljudstvu
k prazniku upora slovenskega ljudstva

„DNEVU VSTAJE“

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KRŠKO

ČESTITA VSEM VOLIVCEM KRŠKEGA OKRAJA
K NARODNEMU PRAZNIKU — DNEVU VSTAJE,
22. JULIJU!

Kmetijska zadruga Bistrica ob Sotli

ČESTITA SVOJIM ČLANOM IN OSTALIM
K 22. JULIJU!

VULKANIZER

Kežman Mihael, Brežice

ČESTITA VSEM NAROČNIKOM K DNEVU VSTAJE

SPLOŠNO KLEPARSTVO

SELAN LUDVIK, Kostanjevica

izvršuje vsa kleparska dela in popravila po zmernih cenah.
Cenjenim naročnikom čestita k narodnemu prazniku — Dnevu vstaje!

OKRAJNI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE KRŠKO

ČESTITA VSEM SVOJIM ČLANOM K NARODNEMU
PRAZNIKU
DNEVU VSTAJE, 22. JULIJU!

OB PRILIKI DNEVA VSTAJE 22. JULIJA ČESTITA
VSEM SVOJIM ČLANOM IN ODJEMALCEM

Kmetijska zadruga Tižišče

Ljudski odbor mestne občine Brežice

ČESTITA SVOJIM OBCANOM
K PRAZNIKU DNEVA VSTAJE

Z vztrajnim delom bomo dosegli še večje uspehe!

Delovni kolektiv Tovarne Celuloza Videm

ČESTITA VSEM KOLEKTIVOM K NARODNEMU
PRAZNIKU — DNEVA VSTAJE

Naj živi 22. julij — Dan vstaje slovenskega ljudstva!

Uredništvo

POSAVSKI *tednik*

KRŠKO

ČESTITA
K DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA
VSEM SVOJIM NAROČNIKOM, DOPISNIKOM IN
ČITATELJEM!

Kmetijska zadruga v Kapelah

ČESTITA VSEMU PREBIVALSTVU
K DNEVU VSTAJE — 22. JULIJU

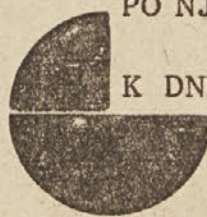
KOLEKTIV IN UPRAVA TRGOVSKEGA PODJETJA

„Potrošnja“ - Dobova

ČESTITA K DNEVU VSTAJE
VSEMU PREBIVALSTVU IN SE PRIPOROČA ZA
OBISK V SVOJIH POSLOVALNICAH!

Okrajni komite ZKS Krško

ČESTITA VSEM OSNOVNIM ORGANIZACIJAM,
MESTNIM IN OBČINSKIM KOMITEJEM ZKS TER
PO NJIH VSEM BORCEM IN DELOVNIM LJUDEM
OKRAJA KRŠKO
K DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA!

Rudnik rjavega premoga Sentjanž

ČESTITA K DNEVU VSTAJE, 22. JULIJU,
VSEMU PREBIVALSTVU!

Reševalna postaja Videm

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
K 22. JULIJU, DNEVU VSTAJE!

Kmetijska zadruga z o. j. DOBOVA

ČESTITA VSEM K NARODNEMU PRAZNIKU
DNEVU VSTAJE!

Uprava kina Brežice

čestita vsem svojim obiskovalcem
ter se še unaprej priporoča za obiske

Uprava bo še v bodoče skrbela
za predvajanje dobrih in kvalitetnih filmov.

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE »POSAVJE« - KRŠKO

ČESTITA K PRAZNIKU
DNEVU VSTAJE!

Vsem dobaviteljem in odjemalcem želimo
mного delovnih uspehov pri dvigu kmetijske
proizvodnje ter širjenju zadržne miselnosti
na vasil

Kmetijska zadruga Šentjanž

ČESTITA VSEM ZADRUŽNIKOM
K NARODNEMU PRAZNIKU

DNEVU VSTAJE!

Kmetijska delovna zadruga v Leskovcu

VAM NUDI
ZGODNJI KROMPIR PO KONKURENČNIH CENAH

K DNEVU VSTAJE 22. juliju čestita vsem zadržnikom
in kmetovalcem ter jim želi še v bodoče mnogo delovnih
uspehov!

Okrajna zadržna zveza Krško

želi vsem zadržnikom in ostalemu prebivalstvu
mного uspehov pri graditvi socializma
ter jim čestita k 22. juliju
DNEVU VSTAJE!

Vinarska zadruga Bizeljsko

Z VSEMI SVOJIMI ODSEKI

ČESTITA K PRAZNIKU SLOVENSKEGA LJUDSTVA
DNEVU VSTAJE!

KOLEKTIV „JUGOTANINA“ SEVNICA

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
K PRAZNIKU VSTAJE 22. JULIJU!

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
IN OSTALEMU PREBIVALSTVU
ČESTITA K PRAZNIKU DNEVA VSTAJE

ZOBNA AMBULANTA SENOVO

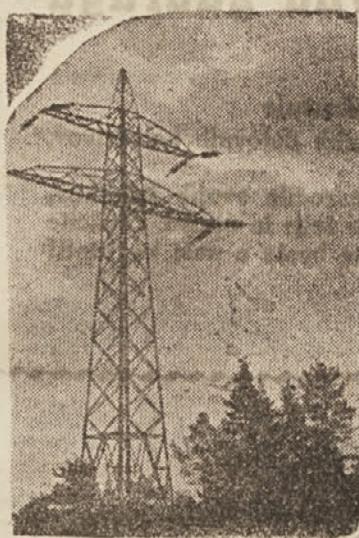
Kmetijska zadruga Brežice

ČESTITA

VSEM SVOJIM ČLANOM IN ZADRUŽNIKOM
POSAVJA

K DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA LJUDSTVA!

Elektrarna Brestanica

čestita vsemu delovnemu ljudstvu
k zgodovinskemu prazniku
delovnega ljudstva Slovenije
DNEVU VSTAJE!

Niša pot je — samo naprej!

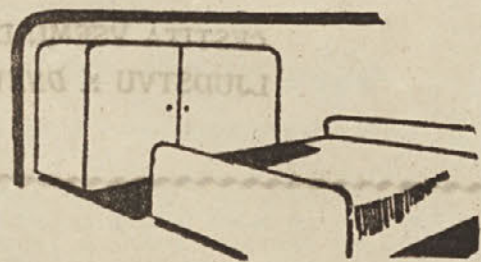

„Vino- sadje“

Brežice

ČESTITA K DNEVU VSTAJE!

SVOJIM ODJEMALCEM NUDIMO VSE VRSTE ALKOHOLNIH
IN BREZALKOHOLNIH PIJAC PO NAJNIZJŠIH DNEVNIH
CENAH. OBISČITE NAS IN VIDELI BOSTE!

MIZARSKA DELAVNICA

DOBOVA

ČESTITA K 22. JULIJU
VSEM DELOVNIM LJUDEMI!

OGLEJTE SI NASE IZDELKE,
KI SO KVALITETNI PROIZVODNI
IZVRŠUJEMO VSA NAROCILA
PO ŽELJI IN NIZKIH CENAH

VSEM SVOJIM OBČANOM
KAKOR TUDI OSTALEMU PREBIVALSTVU

ČESTITA K DNEVU VSTAJE

Občinski ljudski odbor
Dobova

UPRAVA TERMALNEGA KOPALIŠČA

ČATEŠKE TOPLICE

ČESTITA VSEM GOSTOM IN OSTALIM
K PRAZNIKU DNEVA VSTAJE!

Ugodna prilika se vam nudi, da izkoristite dopust
v Čateških toplicah. Za jedajo in pijačo poskrbljeno!

Vabi Vas uprava

TRGOVSKO PODJETJE

Ljudska potrošnja Brežice

V naših manufakturnih
in špecerijskih poslovalnicah
dobite vse, kar potrebujete,
poceni in hitro,
zato kupujte
samo v poslovalnicah
trgoveškega podjetja

LJUDSKA POTROŠNJA
BREŽICE

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM
ČESTITAMO K DNEVU VSTAJE!

Vinarska zadruga Kostanjevica na Krki

NUDI SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM
KVALITETNA IN IZBRANA VINA

NAJ ŽIVI 22. JULIJ — DAN VSTAJE!

AGROSERVIS BREŽICE

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
K NARODNEMU PRAZNIKU DNEVU VSTAJE!

Mizarska produktivna zadruga Sevnica

se pridružuje
čestitkam ostalih delovnih kolektivov.

Priporoča se za naročila svojih izdelkov,
ki vam jih nudi po želji in okusu. Obiščite
nas in prepričali se boste o naši kvaliteti!

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA

ČESTITA VSEMU PREBIVALSTVU
K DNEVU VSTAJE!

KOLEKTIV IN UPRAVA SE PRIPOROČATA
ZA OBISK V SVOJIH POSLOVALNICAH!

DELOVNI KOLEKTIV

KOPITARNE SEVNICA

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM
OSTALIH DELOVNIH KOLEKTIVOV.
NADALJUJEMO NAŠO BITKO ZA DOKONČNO
ZMAGO SOCIALIZMA

GOSTILNA Katič Jože DOBOVA

se priporoča svojim gostom
in jim čestita
k narodnemu prazniku
22. julija!

Ljudski odbor mes'ne občine Sevnica

čestita
k DNEVU VSTAJE
vsem svojim občanom
in ostalemu prebivalstvu!

Občinska podjetja v Sevnici

ČESTITAJO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
K DNEVU VSTAJE 22. JULIJU!

ZOBNA AMBULANTA Krško

ČESTITA VSEMU DELOVNEMU
LJUDSTVU K DNEVU VSTAJE!

VINARSKA ZADRUGA BREŽICE-OKOLICA

ČESTITA VSEM SVOJIM OBISKOVALCEM
K NARODNEMU PRAZNIKU

ZA OBISK SE PRIPOROČA V SVOJIH GOSTIŠČIH,
KJER BOSTE DOBRO IN SOLIDNO POSTREŽENI
PRIDITE IN PREPRIČAJTE SE SAMI!